

**UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG**

D O M

Afsagt den 2. marts 2012 af Østre Landsrets 5. afdeling
(landsdommerne Mogens Kroman, Lone Kerrn-Jespersen og Bo Østergaard).

5. afd. nr. B-1282-08:

Sky Radio A/S

(advokaterne Karen Larsen, Søren Stenderup Jensen og Søren Vagner Nielsen)

Biint.: Talpa Radio International B.V.

(advokaterne Henrik Peytz og Thomas Mygind)

mod

Radio- og tv-nævnet

(Kammeradvokaten v/advokaterne Kasper Mortensen og Søren Horsbøl Jensen)

Københavns Byrets dom af 8. maj 2008 (BS 18C-708/2007 og 18C-709/2007) er anket af Sky Radio A/S med påstand om, at indstævnte, Radio- og tv-nævnet, skal betale 247.177.597,10 kr. til Sky Radio, subsidiært et mindre beløb fastsat efter landsrettens skøn, med tillæg af sædvanlig procesrente fra sagens anlæg til betaling sker.

Over for den af Radio- og tv-nævnet nedlagte påstand har Sky Radio A/S nedlagt påstand om frifindelse.

Radio- og tv-nævnet, har påstået stadfæstelse.

Biintervenienten har ikke givet møde under hovedforhandlingen.

Supplerende sagsfremstilling

Under ankesagens behandling har Radio- og tv-nævnet afgivet følgende erklæring:

”Nævnet er enig i, at GE84 regulerer international frekvensplanlægning og international frekvensbeskyttelse.

Hvorvidt og i hvilket omfang de til de nationale radiooperatører tildelte FM-frekvenser må forstyrre hinanden indenfor landets grænser er et rent nationalt anliggende. Danmark har valgt, at ”national” beskyttelse af FM1-6 (også) skal ske efter principperne i GE84, men Danmark er altså ikke forpligtet dertil.”

For landsretten har Radio- og tv-nævnet endvidere oplyst, at det ikke bestrides, at beregninger foretaget på grundlag af de af Sky Radio anførte tekniske beregningsforudsætninger vil føre til en teoretisk beregnet befolkningsmæssig dækning på ca. 54 %. Videre bestrides det ikke, at en teoretisk beregnet befolkningsmæssig dækning foretaget på grundlag af de beregningsforudsætninger, som IT- og Telestyrelsen har anvendt, udgør ca. 1,3 mio. potentielle lyttere flere, end hvis man anvender de af Sky Radio anførte tekniske beregningsforudsætninger.

Supplerende vedrørende baggrunden for udbuddet og auktionen

I november 1997 udarbejdede Jørn Andersen en rapport indeholdende en beskrivelse af de frekvensmæssige muligheder for etablering af et FM-sendernet på øerne øst for Storebælt. Det fremgår af et bilag til denne rapport, at beregningerne var baseret på følgende forudsætninger:

”...
PROTECTED DISTANCE AND FIELD STRENGTH FOR 95% OF
TIME AT 50% OF LOCATIONS
...
SMM WANTED SERVICE PROBABILITY 50 %
LOWEST WANTED FIELD STRENGTH 54.0 dBuV/m
...”

Under den politiske debat forud for udbuddet besvarede kulturministeren den 26. juni 1998 et spørgsmål fra folketingsmedlem Jens Rohde således:

”Spørgsmål nr. 524:

”Kan ministeren bekræfte, at der skal 60 dB/u til for at sikre et stereosignal i ”Danmarks Radio kvalitet”, og at 160 W sendere rækker 7 km ved 60 dB/u og 10 km ved 54 dB/u ved en antennehøjde på over 40 meter over terræn?”

...

Svar:

...

Telestyrelsen har i skrivelse af 22. juni 1998 oplyst følgende:

...

På grund af virkningen af lokale terrænforhold, bebyggelse, bevoksning m.v. kan der ikke siges noget generelt om rækkevidden af en 160 W sender. Den teoretiske rækkevidde for en 160 W sender med antennen i 40 meters effektiv højde er 7 – 8 km ved en feltstyrke på 60 dB μ V/m og 10 – 11 km ved en feltstyrke på 54 dB μ V/m. Rækkevidden er her beregnet over alm. bakket landskab med bakker op til 50 meters højde.

De angivne feltstyrker vil give et støjfrit stereosignal i modtageren, svarende til den i spørgsmålet omtalte ”Danmarks Radio kvalitet”. Der er endvidere gået ud fra modtagelse med udvendigt monteret retningsantenne i 10 meters højde og en situation, hvor der ikke er forstyrrelser fra andre sendere på samme frekvens og nabofrekvenser. Da der i almindelighed forekommer forstyrrelser fra andre sendere er der således tale om idealiserede betragtninger.

...”

Under henvisning til IT- og Telestyrelsens breve af 14. november 2000, 13. december 2001 og 15. februar 2002 om bl.a. frekvensplanen til den femte næsten landsækkende radiokanal skrev Kulturministeriet i et brev af 3. juli 2002 til IT- og Telestyrelsen:

”...

IT- og Telestyrelsen har ved brev af 13. december 2001 fremsendt resultatet af styrelsens koordinering af sendernet til den femte, næsten landsdækkende FM-kanal. Det er kulturministeriets opfattelse, at frekvensplanen opfylder de fastsatte forudsætninger, jf. ministeriets notat af 30. maj 2000 (bilag 1 til frekvensplanen). Det er imidlertid på baggrund af IT- og Telestyrelsens brev af 15. februar 2002 besluttet at etablere en sjette FM-kanal på grundlag af kanalerne ..., som indgår i frekvensplanen for den femte radiokanal, jf. medieaftalen.

...”

Supplerende vedrørende udbuddet og auktionen

Ved en e-mail af 7. februar 2003 sendte en medarbejder hos IT- og Telestyrelsen på anmodning fra den tekniske chef hos The Voice (SBS Radio A/S) denne et dækningskort over den femte og sjette FM-kanal. Den tekniske chef fra The Voice spurgte herefter ved e-mail af 13. maj 2003:

”Hvad er niveauet for P5/P6 dækningen.
- er det 54 dB/uV, eller andet??”

Hertil svarede medarbejderen fra IT- og Telestyrelsen ved en e-mail af 14. maj 2003:

”Det er 54 dBuV/m, 95% tid, 50% sted.”

Dette spørgsmål og svaret fra IT- og Telestyrelsen blev ikke offentliggjort på Medie-sekretariatets hjemmeside.

Spørgsmålet om replanlægning af FM-båndet, der havde været diskuteret i Danmark i årene op til udbuddet, var fortsat under diskussion på tidspunktet for udbuddet. I udbudsmaterialet er det omtalt, at KPMG havde udarbejdet en rapport om den hollandske replanlægning af FM-båndet, og at der endnu ikke var taget stilling til, om der skulle gennemføres en replanlægning. I KPMG's rapport var der peget på, at en replanlægning med ændring af frekvenser og ændrede sendeforhold kunne føre til, at lytterne måske ikke længere ville kunne modtage den ønskede kanal i en kvalitet, som lytterne ville finde acceptabel.

I et hørings svar af 28. marts 2003 vedrørende KPMG's rapport udtalte DR bl.a.:

”Generelt om FM-planlægning og muligheden for flere kanaler

Baggrunden for flere FM-kanaler i Holland

Den hollandske replanlægning har vist, at det er muligt at opnå både flere frekvenser og en bedre demografisk dækning, uden at det i teorien går væsentligt ud over modtagekvaliteten. Det fremgår dog også, at der endnu mangler praktiske erfaringer med modtagekvaliteten.

Den hollandske Zero-base plan er baseret på flere elementer, herunder:

- ...

- der slækkes på kravene til interferensbeskyttelse (5-9 dB lavere krav til interferensbeskyttelse for frekvenser, der ikke indgår i (N)SFN, op til 25 dB lavere krav for frekvenser, der indgår i (N)SFN
- ...

Det fremgår af rapporten, at den største gevinst er opnået ved at bløde op på planlægningskriterierne, dvs. stille mindre krav til interferensbeskyttelsen, og ved at planlægge hele FM-båndet fra bunden uden restriktioner fra eksisterende frekvensanvendelser.

...

Generelt om FM-planlægning

Med det antal FM-sendere, der var indeholdt i den oprindelige GE84 plan, og de der er kommet til siden, er der ingen FM-sendere i Vesteuropa, der har en såkaldt støjbegrænset rækkevidde, derimod er rækkevidden begrænset af interferensforstyrrelser fra andre sendere.

Dette betyder, at enhver forøgelse af en senders sendestyrke vil have negativ betydning for flere andre senderes rækkevidde. ...

Interferens-forstyrrelser forringer den tekniske lydkvalitet, som lytteren oplever. Forstyrrelserne opleves som reduktion af signal/støj-forholdet. I henhold til det tekniske grundlag, der er indeholdt i GE84, regnes en senders rækkevidde som den rækkevidde indenfor hvilken, senderen kan opretholde et signal/støj-forhold, der ligeledes er givet i GE84, i 99% af tiden. Ved den hollandske replanlægning regnes i stedet med 90% af tiden.

Den dækning, der opnås fra en given sender, beregnes på baggrund af kriterier for acceptabel interferens i en bestemt del af tiden. Hvis disse parametre ændres, så der f.eks. accepteres større interferens og/eller interferens en større del af tiden, vil den beregnede dækning for den pågældende sender øges, men det vil ikke medføre, at den dækning, lytterne oplever, er blevet ændret.

En mere intensiv udnyttelse af FM-båndet vil altså medføre, at de lyttere, der bor "yderligt" mht. dækning, vil opleve hyppigere interferensforstyrrelser. Man kan også sige, at rækkevidden for forstyrrelsesfri modtagelse i 99% af tiden reduceres. Det skal her bemærkes, at DR allerede i dag jævnligt modtager klager fra lyttere, der pludseligt oplever, at deres modtagelse af DR's kanaler er blevet forringet, fordi en nærliggende lokalradio muligvis har øget sendeeffekten ud over det tilladte.

...

DR's holdning til en evt. replanlægning

Spørgsmålet om en eventuel dansk replanlægning vil efter DR's opfattelse primært være en kulturpolitisk afvejning mellem hensynet til lokale radioers sendemuligheder og hensynet til rent kommercielle netværk. En evt. replanlægning må dog ikke få negative konsekvenser for DR i form af mindre dækning end i dag ...

Hvis det vedtages at foretage en replanlægning i Danmark, vil DR's krav være:

- DR's kanaler må ikke udsættes for større interferens end efter de gældende kriterier i henhold til GE84. ...
- DR's kanaler skal planlægges efter sædvanlige planlægningskriterier, dvs. ikke (N)SFN"

Supplerende vedrørende forløbet efter auktionen

I det brev af 8. januar 2004 fra IT- og Telestyrelsen, der var vedlagt Radio- og tv-nævnets brev af 19. januar 2004 til Sky Radio i anledning af Sky Radio's henvendelse om Værløse-frekvensen 91,8 MHz, er udover det, der er citeret i byrettens dom, yderligere anført bl.a.:

"Advokatfirmaet vil ved henvendelse til sin tekniske rådgiver eller til IT- og Telestyrelsen kunne få en nærmere redegørelse for baggrunden for de teoretiske rækkeviddeberegninger af FM-radiofonisendere samt få en nærmere forklaring på, hvorfor man ikke ud fra de teoretiske beregninger kan slutte sig til den aktuelle feltstyrke på en given lokalitet."

Den 15. marts 2004 modtog IT- og Telestyrelsen en klage fra Eik Frederiksen, der dengang var ansat i Sky Radio og boende i Værløse, over dennes radiomodtagelse. Klagen angik nærmere muligheden for at lytte til Sky Radio's udsendelser på frekvensen 91,4 MHz i Værløse-området. IT- og Telestyrelsen undersøgte modtageforholdene på adressen og de radioer, som klagen angik. Det fremgår, at klagesagen blev afsluttet med en forklaring om, at de oplevede problemer skyldtes de pågældende radiomodtagere og disses antenner (manglende selektivitet).

Efter at Sky Radio havde modtaget IT- og Telestyrelsens svar af 29. juni 2004 om beregning af geografisk dækning, spurgte Sky Radio samme dag, hvilke beregningsforudsætninger IT- og Telestyrelsen præcist havde brugt ved beregning af den befolkningsmæssige dækning, herunder antagelser om feltstyrke under forskellige modtageforhold (landdistrikter, tæt bebyggelse osv.), ligesom Sky Radio bad om en CD-rom med dækningskort.

IT- og Telestyrelsen sendte samme dag en CD-rom med teoretiske geografiske dækningskort over sendere i det femte og sjette net. I en e-mail af 1. juli skrev IT- og Telestyrelsen endvidere:

”...

I burde have modtaget CD'romen med posten allerede i går.

På dit spørgsmål vedrørende hvilken feltstyrke m.v. der er brugt til beregning af befolkningsmæssig dækning kan jeg oplyse følgende:

- En signalstyrke på 54 dBuV/m.
- Stedssandsynlighed på 50% og
- 95% tidssandsynlighed.

...”

Teknisk chef hos Sky Radio, Pierre Soelberg, rettede med en e-mail af 28. oktober 2004 henvendelse til IT- og Telestyrelsen om interferensforstyrrelser på frekvensen 91,4 MHz. IT- og Telestyrelsen svarede samme dag, at der var oprettet en sag, og at Sky Radio kunne rette henvendelse, når der var problemer, således at IT- og Telestyrelsen kunne komme og måle. Sagen blev sluttet af IT- og Telestyrelsen den 7. januar 2005, idet man ikke havde hørt yderligere fra klager.

I Radio- og tv-nævnets brev af 8. juli 2005 til Sky Radio's daværende advokat er det udover det, der er citeret i byrettens dom, endvidere anført bl.a.:

”Udover det i Radio- og tv-nævnets afgørelse af 25. februar 2005 anførte bemærkes, at IT- og Telestyrelsen ud fra det oplyste ved planlægning og beregning af den femte FM-kanal har anvendt de samme tekniske beregningsprincipper, som er sædvanlig praksis ved planlægning af FM-sendenet i Danmark, herunder med udgangspunkt i udvendigt anbragte modtageantener.

De tekniske beregningsprincipper for FM5 (og FM6) er således identiske med de tekniske beregningsprincipper for DRs kanaler (P1-P4), og forskellen i dækningen skyldes alene DRs meget højere sendestyrker. Begrundelsen herfor er den mediepolitiske forudsætning om, at DR skal være befolkningens primære informationskanal i forbindelse med det nationale beredskab ved krisesituationer og katastrofer. Sendestyrkerne for FM5 og FM6 fremgik af udbudsmaterialet i form af udkast til frekvenstilladelser, og Sky Radio kunne dermed ikke have en berettiget forventning om samme sendestyrker som DR.

Kulturministeriet skrev et brev af 11. juli 2005 til Sky Radio som opfølgning på et møde mellem Sky Radio og kulturministeren den 29. juni 2005. I brevet hedder det bl.a.:

”Som opfølgning på mødet har ministeriet forhørt sig i Radio- og tv-nævnet om sagen. Nævnet har oplyst, at der er anvendt de samme forstyrrelsesnormer for FM 5 og FM 6 som for DR’s fire FM-kanaler. Forskellen mellem DR’s og Sky Radios sendenet består udelukkende i, at DR gennemgående har adgang til en meget højere sendestyrke.

Det vurderes ikke muligt at øge Sky Radios sendestyrke. Derimod er det muligt for Sky Radio at søge om ændring af placeringen af Sky Radios sendere. Desuden skal det nævnes, at IT- og telestyrelsen er indstillet på at gå i dialog med Sky Radio om sendeforholdene.”

I et brev af 6. september 2005 fra Sky Radio’s advokat til Radio- og tv-nævnet anførte advokaten, at kulturministeren over for hendes klienter havde bekræftet, at der ikke ministeren bekendt forelå nogen politisk beslutning om at anvende normer ved planlægningen af den femte næsten landsdækkende radiokanal, der afviger fra de normer, der gælder for DR.

I en e-mail af 3. november 2005 besvarede Lis Grete Møller en henvendelse fra Sky Radio således:

”...

Hermed som lovet uddrag af Jørn Andersens interne notat fra 2001:

Det skal her erindres, at radiobølgerne bl.a. i FM-båndet, ikke udbreder sig ens hver dag (eller hver time). Dette betyder ikke noget nævneværdigt for den signalstyrke, en sender præsterer i sit eget dækningsområde, men har til gengæld stor betydning for styrken af de interferens-forstyrrelser den samme sender skaber for andre sendere.

Interferens-forstyrrelser forringer den tekniske lyd-kvalitet som lytteren oplever. Forstyrrelserne opleves som reduktion af signal/støj-forholdet. I henhold til det tekniske grundlag, der er indeholdt i GE84, regnes en senders rækkevidde som den rækkevidde indenfor hvilken senderen kan opretholde et signal/støj-forhold, der ligeledes er givet i GE84 (50dB), i 99% af tiden. Alle danske FM-sendere, der er indeholdt i den oprindelige GE84 plan er planlagt på dette grundlag, dvs. at der ikke er nogen grundlæggende forskel på den tekniske lyd-kvalitet, der kan præsteres af en af DR’s sendere og af en lokalradio.

...”

I Radio og tv-nævnets brev af 8. december 2005 til Sky Radio’s advokat er det, udover det i dommen citerede, endvidere anført bl.a.:

”På mødet [den 31. oktober 2005] gav IT- og Telestyrelsen bl.a. udtryk for, at:

De bindende, internationalt fastlagte regler for frekvenskoordination mellem nabolande kan også finde anvendelse ved national frekvensplanlægning, uanset at reglerne ikke er bindende i så henseende. DR's FM-hovedsendernet og P4-, FM5- og FM6-sendernettene er eksempelvis alle planlagt ud fra en beskyttelse mod forstyrrelser fra andre sendere - herunder også fra andre danske sendere – baseret på 99% tidssandsynlighed mod forstyrrelser fra tropo-udbredelse.

Ved den efterfølgende beregning af det teoretiske dækningsområde for den enkelte sender i Danmark baseres IT- og Telestyrelsens beregninger imidlertid på en 95% tidssandsynlighed for beskyttelse imod tropoforstyrrelser, idet der på denne måde opnås et mere retvisende billede af den dækning, der erfaringsmæssigt kan forventes opnået ved modtagelse med udvendigt anbragte retningsantenner i 10 meters højde.

...

IT- og Telestyrelsen har noteret, at DR benytter andre beregningsmetoder ved beregning af sendernes dækning end IT- og Telestyrelsen. Da der ikke er internationalt fastlagte, bindende metoder til den efterfølgende beregning af senderdækning inden for et lands grænser, har IT- og Telestyrelsen ikke bemærkninger hertil.”

Forud for den nye auktion over den femte FM-kanal afgav DR den 28. marts 2006 et høringssvar vedrørende udkast til bekendtgørelse om udbuddet. Af høringssvaret fremgår det bl.a.:

”I bilag A til bekendtgørelsen angives den teoretisk beregnede befolkningsdækning, og det anføres, at et større forstyrrelsesniveau skal accepteres efter en eventuel replanlægning.

I Bilag B angives forudsætningerne for dækningsberegningerne. DR vil gøre opmærksom på, at det ikke er de samme beregningsmæssige forudsætninger, som anvendes ved planlægning af DRs FM-sendenet fsa. mindste nødvendige feltstyrke i byer, beregningsmetode for interfererende sendere og tidssandsynlighed for interferensfri modtagelse. Alt i alt vil den anvendte metode resultere i en større beregnet befolkningsdækning, end hvis der blev anvendt samme metode, som anvendes til DRs FM-sendenet.

DR skal for god ordens skyld gøre opmærksom på, at DR i forbindelse med gennemførelse af en eventuel replanlægning forudsætter at fastholde den beregningsmetode for dækning, som tidligere er anvendt til DRs FM-sendenet bl.a. af hensyn til beredskabsforpligtelsen”

Af en undersøgelse af det danske reklamemarked i årene 2004 – 2010 udarbejdet af Dansk Oplagskontrol fremgår:

MIO. DKK (LØBENDE PRISER)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	...
...								
RADIO	211	280	279	285	250	217	232	
...								
ANNONCEOMSÆTNING I ALT	11.038	11.739	13.679	14.509	14.146	12.018	12.404	

Capacent har udarbejdet en rapport om de økonomiske konsekvenser af en eventuel replanlægning af FM-båndet til Kulturministeriet. Af rapporten, der er dateret den 7. maj 2007, fremgår bl.a., at Danmark i årene 1993 til 2005 havde ligget i bund sammenlignet med Holland, UK, Norge og Sverige, hvad angår forbrug af radioreklamer. I rapporten anførtes det, at der er en tæt sammenhæng mellem lytterandel og radioreklames andel af det samlede reklamemarked. Danmark lå i bunden både med hensyn til lytterandel og andel af det samlede reklamemarked. I rapporten var det videre anført bl.a.:

”5.4 Forhold, der påvirker markedsudviklingen

...

Forhold, der her spiller ind på medievalget er:

- 1) Kontaktprisen i målgruppen, som væsentligst afgøres af de kommercielle radioers lytter-share i forhold til DR's fire kanaler. En konkurrence på tre væsentlige parametre: Programkvalitet, målgruppevalg og modtagekvalitet. 1) Programkvaliteten afgøres af aktørernes evner til at producere god radio set i forhold til den standard, DR leverer. 2) Målgruppefokus sikres lettest ved, at en aktør kan tillades at producere flere programformater ... 3) Konkurrencedygtig modtagekvalitet skal replanlægningen af FM-båndet være med til at sikre – hvor kanalerne skal kunne modtages klart.
- 2) Effektdokumentation, hvor branchen kan sandsynliggøre, hvilken effekt en annoncekrone gennem radiomediet har. Dette er særligt afgørende for de professionelle mediebyråers anbefalinger af radiomediet. ...
- 3) Mediebyråernes rådgivning er afgørende for branchens udvikling. De kan både fremme og forsinke mediets udvikling.
- 4) Kvaliteten af radioreklameproduktionen. ...

- 5) Skift i forbrugsmønstre. På tv er der sket et skifte fra kanal- til programloyalitet, hvor radio i højere grad afspejler kanalloyalitet.

...

Samlet er det afgørende for branchen, hvorvidt det lykkes at professionalisere den og etablere tillid til branchen. Per Jauert anfører bl.a., at Sky's langvarige polemik med Radio- og TV-Nævnet vedrørende fortolkningen af sendeforpligtelser på nyheds- og magasinområdet sandsynligvis har bidraget til at underminere stationens image og troværdighed ...

Til gengæld opfattes TV 2 Radio af mediebureauerne som en slags garant for branchens seriøsitet og nævnes af flere som den aktør, der kan løfte markedet generelt."

Notat fra The Nielsen Company

Analysebureauet The Nielsen Company har i 2007 til Sky Radio udarbejdet et "Notat vedr. radiolytning i forhold til sendekvalitet". I notatet er landets kommuner inddelt i tre grupper:

"...

- a) Kommunen anses for dækket ifølge GE84
- b) Kommunen anses for dækket ifølge ITST, men ikke ifølge GE84
- c) Alle resterende kommuner"

Af rapporten fremgår, at der for så vidt angår dækningsprocent, forstået som den andel af befolkningen over 12 år, der lytter til radiostationen i løbet af en uge, blev fundet følgende vægtede middelværdier:

I gruppen med teoretisk dækning ifølge GE84: 27,2

I gruppen med teoretisk dækning ifølge ITST, men ikke ifølge GE84: 23,7

I restgruppen: 18,7

For så vidt angår share, forstået som den procentandel af radiolytternes ugentlige lyttetid, der foregår på radiostationen, blev fundet følgende vægtede middelværdier:

I gruppen med teoretisk dækning ifølge GE84: 6,9

I gruppen med teoretisk dækning ifølge ITST, men ikke ifølge GE84: 5,7

I restgruppen: 4,2

I rapporten hedder det afslutningsvis:

”4. Konklusioner:

Vedr. analyse af niveauer for radiolytning i de tre grupper

Det konkluderes, at der er signifikant forskel på radiolytningen i de tre grupper, således at radiolytningen er højest i gruppen, der er dækket iflg. GE84, mindre radiolytning i gruppen, der er dækket iflg. ITST, men ikke iflg. GE84, og mindst radiolytning i restgruppen.

Dette er gældende, uanset om der er tale om Dæk% eller Share.

Vedr. analyse af sammenhæng mellem teoretisk sendekvalitet og radiolytning:

Det konkluderes, at der er signifikant sammenhæng mellem teoretisk sendekvalitet og radiolytning, samt at der er forskellige niveauer for skæringspunkterne, alt efter om medianen for Coverage Reserve er opgjort efter ITST eller GE84. Skæringspunktet er signifikant højere ved Coverage Reserve opgjort efter GE84.

Dette er gældende, uanset om der er tale om Dæk% eller Share.”

Undersøgelse af andre landes praksis for dæknings- og forstyrrelsesberegninger

IT- og Telestyrelsen har til brug for ankesagen spurgt tilsvarende myndigheder i andre lande om, hvilke beregningsforudsætninger disse lande anvender. Resultatet af undersøgelsen er sammenfattet således:

”IT- og Telestyrelsens undersøgelse af søstermyndigheders dæknings- og forstyrrelsesberegninger

Indenlandske forstyrrelsesberegninger	Udbredelsesmodel	Tidssandsynlighed (%)	Summeringsmetode	Min. feltstyrke Modtagerhøjde		Øget feltstyrke i byer
				(dBuV/m)	(m)	
Sverige						
Norge	IRT-3D	95/99	PSM/SMM (oftest PSM)	34/48/54		ja
Finland						
BBC	BBC prediction model	99/95 (national/lokal)				ja/nej (national/lokal)
UK [OFCOM]						
Tyskland						
NDR						
ITST	rec. 370	99	SMM	54	10	nej

Udenlandske forstyrrelsesberegninger	Udbredelsesmodel	Tidssandsynlighed (%)	Summeringsmetode	Min. feltstyrke Modtagerhøjde		Øget feltstyrke i byer
				(dBuV/m)	(m)	
Sverige		99	SMM	54		nej
Norge		99				
Finland						
BBC		99	SMM			
UK [OFCOM]						
Tyskland			SMM			
NDR						
ITST	rec. 370	99	SMM	54	10	nej

Teoretiske dækningsberegninger	Udbredelsesmodel	Tidsandsynlighed (%)	Summeringsmetode	Min feltstyrke	Modtagerhøjde	Øget feltstyrke i byer
				(dBuV/m)	(m)	
Sverige	VHF/UHF model	99	SMM			nej
Norge	NTL Aspect	50/99 (afhængig af afstand ml sendere)		54	1,5/10	ja
Finland	rec 1546	99	SMM		10	nej
BBC	BBC prediction model					
UK (OFCOM)		95	PSM	54	10	ja
Tyskland	rec. 370, rec. 1546, VHF/UHF	50	PSM/Largest interferer method	54		ja
NDR	rec. 370	99	SMM			
ITST	rec. 370	95	PSM	54	10	nej

Beregninger vedrørende P1

IT- og Telestyrelsen har på baggrund af beregningskriterierne "99 % tid, SMM, 54 dB μ V/m" beregnet den teoretiske befolkningsmæssige dækning for P1 til 92 %. Det fremgår af dækningskortet, at bl.a. dele af Jylland, herunder Midtjylland og Esbjerg, samt det østlige Lolland og det sydlige Falster ikke skulle være dækket. Ved beregning efter "ITST forudsætninger" er den teoretisk beregnede befolkningsmæssige dækning for P1 beregnet til 100 %.

Retsgrundlaget

Mellemstatslige aftaler m.v.

Tillæg 2 til "Regional aftale angående brugen af frekvensbåndet 87,5 – 108 MHz til FM-radiofoni (region 1 og del af region 3)" (GE84) indgået den 7. december 1984 i Geneve indeholder bl.a. følgende bestemmelser:

"KAPITEL 1

Definitioner

Følgende definitioner supplerer dem, der er indeholdt i den internationale telekommunikationskonvention og i radioreglementet.

1.1 Dækningsområde

Det område, hvori den ønskede senders feltstyrke er lig med eller større end den brugbare feltstyrke. I dette område er beskyttelse mod interferens iværksat 99 % af tiden.

...

1.3 Brugbar feltstyrke (E_u)

Mindsteværdien for den feltstyrke, der er nødvendig, for at den ønskede modtagekvalitet er mulig under de angivne sendebetingelser, når der findes naturlig og menneskeskabt støj og interferens, enten i en eksisterende situation eller som fastsat i aftaler eller frekvensplaner.

...

Note 3 – Den brugbare feltstyrke kan beregnes ud fra den forenkede multiplikationsmetode eller efter power sum-metoden. Ved anvendelse af proceduren i § 4 bruges den forenkede multiplikationsmetode.

...

KAPITEL 3

Tekniske standarder og sendekarakteristika for radiofonitjeneste

...

3.6 Minimumsfeltsstyrke

Planlægningen blev baseret på følgende medianværdier for mindste brugbare feltstyrke (målt 10 m over jordoverfladen):

- Stereofoni: 54 dB(μ V/m) i landområder
- monofoni: 48 dB(μ V/m) i landområder

...

KAPITEL 6

Analyse af planen

...

6.2.2 Analyse ved planens implementering

Efter konferencen skal analysen af planen baseres på den forenkede multiplikationsmetode. På anmodning kan analyseresultaterne baseret på power sum-metoden leveres til information.”

Af den Internationale Telekommunikations Unions rekommandation ITU-R BS.412-9 om planlægningsstandarder for jordbaseret FM-radiofoni på VHF fremgår bl.a.:

”ITU-forsamlingen om radiokommunikation *anbefaler*, at følgende planlægningsstandarder bør anvendes til radiofoni med frekvensmodulation på bånd 8 (VHF):

1 Minimal brugbar feltstyrke

1.1 Når der forekommer interferens fra industrielt udstyr og husholdningsudstyr ... skal en tjeneste for at være tilfredsstillende have en medianfeltstyrke (målt 10 m over jordoverfladen), der ikke er lavere end angivet i skema 1:

SKEMA 1

Områder	Tjenester	
	Monofonisk dB(μ V/m)	Stereofonisk dB(μ V/m)
Land	48	54
Bymæssig	60	66
Store byer	70	74

...”

EUF-traktatens artikel 49 (tidligere artikel 43 i TEF) er sålydende:

”Inden for rammerne af nedennævnte bestemmelser er der forbud mod restriktioner, som hindrer statsborgere i en medlemsstat i frit at etablere sig på en anden medlemsstats område. Dette forbud omfatter også hindringer for, at statsborgere i en medlemsstat, bosat på en medlemsstats område, opretter agenturer, filialer eller datterselskaber.

Med forbehold af bestemmelserne i kapitlet vedrørende kapitalen indebærer etableringsfriheden adgang til at optage og udøve selvstændig erhvervsvirksomhed samt til at oprette og lede virksomheder, herunder navnlig selskaber i den i artikel 54 anførte betydning, på de vilkår, som i etableringslandets lovgivning er fastsat for landets egne statsborgere.”

EUF-traktatens artikel 56 (tidligere artikel 49 i TEF) er sålydende:

”Inden for rammerne af nedennævnte bestemmelser er der forbud mod restriktioner, der hindrer fri udveksling af tjenesteydelser inden for Unionen, for så vidt angår statsborgere i medlemsstaterne, der er bosat i en anden medlemsstat end modtageren af den pågældende ydelse.
...”

EUF-traktatens artikel 102 (tidligere artikel 82 i TEF) er sålydende:

”En eller flere virksomheders misbrug af en dominerende stilling på det indre marked eller en væsentlig del heraf er uforenelig med det indre marked og forbudt, i den udstrækning samhandelen mellem medlemsstater herved kan påvirkes.

Misbrug kan især bestå i:

- a) direkte eller indirekte påtvingelse af urimelige købs- eller salgspri-
ser eller af andre urimelige forretningsbetingelser
- b) begrænsning af produktion, afsætning eller teknisk udvikling til
skade for forbrugerne
- c) anvendelse af ulige vilkår for ydelser af samme værdi over for han-
delspartnere, som derved stilles ringere i konkurrencen
- d) at det stilles som vilkår for indgåelse af en aftale, at medkontrahe-
nten godkender tillægsydelser, som efter deres natur eller ifølge
handelssædvane ikke har forbindelse med aftalens genstand.”

EUF-traktatens artikel 106 (tidligere artikel 86 i TEF) er sålydende:

”1. Medlemsstaterne afstår for så vidt angår offentlige virksomheder og virksomheder, som de indrømmer særlige eller eksklusive rettigheder, fra

at træffe eller opretholde foranstaltninger, som er i strid med traktaternes bestemmelser, navnlig de i artiklerne 18 og 101-109 nævnte.

2. Virksomheder, der har fået overdraget at udføre tjenesteydelser af almindelig økonomisk interesse, eller som har karakter af fiskale monopoler, er underkastet traktaternes bestemmelser, navnlig konkurrencereglerne, i det omfang anvendelsen af disse bestemmelser ikke retligt eller faktisk hindrer opfyldelsen af de særlige opgaver, som er betroet dem. Udviklingen af samhandelen må ikke påvirkes i et sådant omfang, at det strider mod Unionens interesse.

...”

Teledirektivpakken

EU har med vedtagelse af ramme-, tilladelses- og konkurrencedirektivet, der alle blev vedtaget i 2002 fastsat rammelovgivning for elektronisk kommunikation (direktiv 2002/21, direktiv 2002/20 og direktiv 2002/77). Rammedirektivet fastsætter generelle bestemmelser og overordnede politiske målsætninger, der gælder for alle elektroniske kommunikationsnet og -tjenester i hele EU. Den mere specifikke regulering findes i de særskilte direktiver, herunder tilladelsesdirektivet, som har til formål på europæisk plan at sikre et frit udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester.

Rammedirektivet (direktiv 2002/21) bestemmer bl.a. følgende:

”Mål og anvendelsesområde

Artikel 1. Stk. 1. Dette direktiv fastlægger harmoniserede rammer for regulering af elektroniske kommunikationstjenester, elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter og tjenester. Det fastsætter de nationale tilsynsmyndigheders opgaver og opstiller en række procedurer, der skal sikre, at rammebestemmelserne anvendes ensartet i hele EF.

...

Stk. 3. Dette direktiv og særdirektiverne berører ikke foranstaltninger, der er truffet på fællesskabsplan og på nationalt plan i henhold til EF-lovgivning for at forfølge mål af almen interesse, navnlig for så vidt angår regulering af indhold og politikken på det audiovisuelle område.

...

Nationale tilsynsmyndigheder

Artikel 3.

...

Stk. 3. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder udøver deres beføjelser upartisk og transparent.

...

Politiske mål og tilsynsprincipper

Artikel 8. Stk. 1. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder under udførelsen af de i dette direktiv og særdirektiverne omhandlede tilsynsopgaver, træffer alle rimelige foranstaltninger med henblik på opfyldelse af målene i stk. 2, 3 og 4. Foranstaltningerne skal stå i et rimeligt forhold til disse mål.

...

Stk. 2. De nationale tilsynsmyndigheder fremmer konkurrencen inden for udbud af elektroniske kommunikationsnet, elektroniske kommunikationstjenester og dertil hørende faciliteter og tjenester ved bl.a. at:

...

b) sikre, at der i den elektroniske kommunikationssektor hverken hersker konkurrenceforvridning eller -begrænsning.

...

Forvaltning af radiofrekvenser til elektroniske kommunikationstjenester.

Artikel 9. Stk. 1. Medlemsstaterne sikrer, at radiofrekvenserne til elektroniske kommunikationstjenester forvaltes effektivt på deres område i overensstemmelse med artikel 8. De sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheders allokering og tildeling af sådanne radiofrekvenser bygger på objektive, transparente, ikke-diskriminerende og forholdsmæssige kriterier.

...

Gennemførelse i national ret

Artikel 28. Stk. 1. Medlemsstaterne vedtager og offentliggør inden den 24. juli 2003 de bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme dette direktiv. De underretter straks Kommissionen herom.

Medlemsstaterne anvender disse bestemmelser fra den 25. juli 2003.

..."

Tilladelsesdirektivet (direktiv 2002/20) bestemmer bl.a. følgende:

"Europa-Parlamentet og Rådet for Den Europæiske Union har -

ud fra følgende betragtninger:

...

12) Dette direktiv foregriber ikke, hvorvidt radiofrekvenser tildeles direkte til udbydere af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester eller til enheder, der bruger disse net eller tjenester. Sådanne enheder kan være udbydere af radio- eller tv-spredningsvirksomhed. Med forbehold af særlige kriterier og procedurer, som medlemsstaterne fastsætter for tildeling af brugsret til radiofrekvenser til udbydere af radio- eller tv-spredningsvirksomhed, som er nødvendige for at forfølge mål af almen interesse under overholdelse af fællesskabsretten, bør proceduren for tildeling af sådanne brugsrettigheder dog være objektiv, transparent, ikke-

diskriminerende og forholdsmæssigt afpasset. Ifølge Domstolens retspraksis bør alle nationale begrænsninger af de rettigheder, der sikres i traktatens artikel 49, være objektivt begrundet, forholdsmæssigt afpasset og ikke overskride, hvad der er nødvendigt for at nå mål af almen interesse som fastlagt af medlemsstaterne i overensstemmelse med fællesskabsretten. Ansvar for overensstemmelsen med de vilkår, der er knyttet til brugsretten til en radiofrekvens og de relevante vilkår, der er knyttet til den generelle tilladelse, bør dog ligge hos den virksomhed, der har fået tildelt brugsretten til radiofrekvensen.

...

udstedt følgende direktiv:

...

Brugsret til radiofrekvenser og numre

Artikel 5.

...

Med forbehold af særlige kriterier og procedurer, som medlemsstaterne fastsætter for tildeling af brugsret til radiofrekvenser til udbydere af radio- eller tv-spredningsvirksomhed med henblik på mål af almen interesse under overholdelse af fællesskabsretten, tildeles sådanne brugsrettigheder gennem åbne, ikke-diskriminerende og transparente procedurer.

...

Procedure for begrænsning af det antal brugsrettigheder til radiofrekvenser, der vil blive tildelt

Artikel 7. Stk. 1. Hvis en medlemsstat overvejer, om den skal begrænse det antal brugsrettigheder, der skal tildeles til radiofrekvenser, skal den bl.a.:

- a) tage fornødent hensyn til, at brugerne sikres de størst mulige fordele, og at konkurrencen fremmes
- b) ...
- c) offentliggøre beslutninger om begrænsning af tildelingen af brugsret med begrundelsen herfor

...

Stk. 3. Hvis det er nødvendigt at begrænse tildelingen af brugsrettigheder til radiofrekvenser, tildeler medlemsstaterne sådanne rettigheder på grundlag af udvælgelseskriterier, som skal være objektive, transparente, ikke-diskriminerende og forholdsmæssigt afpassede. Alle udvælgelseskriterier af denne art skal i fornødent omfang tilgodese opfyldelsen af målsætningen i artikel 8 i direktiv 2002/21/EF (rammedirektivet).

...

Gennemførelse i national ret

Artikel 18. Stk. 1. Medlemsstaterne vedtager og offentliggør inden den 24. juli 2003 de bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme dette direktiv. De underretter straks Kommissionen herom.

Medlemsstaterne anvender disse bestemmelser fra den 25. juli 2003.

..."

Konkurrencedirektivet (direktiv 2002/77) bestemmer bl.a. følgende:

”Eksklusive og særlige rettigheder til elektroniske kommunikationsnet og elektroniske kommunikationstjenester

Artikel 2. Stk. 1. Medlemsstaterne må ikke indrømme eller opretholde eksklusive eller særlige rettigheder til at etablere og/eller udbyde elektroniske kommunikationsnet eller til at udbyde offentlige elektroniske kommunikationstjenester.

...

Stk. 3. Medlemsstaterne sikrer, at der ikke indføres eller opretholdes restriktioner for udbud af elektroniske kommunikationstjenester via elektroniske kommunikationsnet etableret af udbydere af elektroniske kommunikationstjenester, via infrastruktur etableret af tredjemand eller via fælles brug af net, andre faciliteter eller anlæg, uden at dette berører bestemmelserne i direktiv 2002/19/EF, 2002/20/EF, 2002/21/EF og 2002/22/EF.

Stk. 4. Medlemsstaterne sikrer, at en generel tilladelse til en virksomhed til at udbyde elektroniske kommunikationstjenester eller til at etablere og/eller udbyde elektroniske kommunikationsnet samt vilkårene herfor baseres på objektive, ikke-diskriminerende, forholdsmæssige og gennemsigtige kriterier.

...

Rettigheder til brug af frekvenser

Artikel 4. Uden at dette berører specifikke kriterier og procedurer, som medlemsstaterne har indført for at tildele udbydere af radio- eller tv-indholdstjenester brugsret til radiofrekvenser med henblik på at opfylde målsætninger af almen interesse i overensstemmelse med fællesskabsretten

- 1) må medlemsstaterne ikke tildele særlige eller eksklusive rettigheder til brug af radiofrekvenser til udbud af elektroniske kommunikationstjenester
- 2) skal tildelingen af radiofrekvenser til elektroniske kommunikationstjenester ske på grundlag af objektive, gennemsigtige, ikke-diskriminerende og forholdsmæssige kriterier.

...”

Nationale bestemmelser

Rammedirektivet og tilladelsesdirektivet blev delvist implementeret i dansk ret ved lov nr. 421 af 6. juni 2002 om radiofrekvenser, der trådte i kraft den 1. juli 2002. I loven bestemmes bl.a.:

”§ 1. Denne lov finder anvendelse på anvendelse af radiofrekvenser samt modtagning af radiosignaler.

...

§ 2. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling fastsætter et frekvenspolitisk rammemandat efter forslag fra IT- og Telestyrelsen, jf. stk. 3. Det frekvenspolitiske rammemandat indeholder retningslinjer for IT- og Telestyrelsens overordnede prioritering af den danske frekvensanvendelse.

Stk. 2. Et frekvenspolitisk rammemandat er gældende, indtil det erstattes af et nyt frekvenspolitisk rammemandat.

Stk. 3. ...

§ 3. IT- og Telestyrelsen fastsætter en frekvensplan, som indeholder en samlet oversigt over rammerne for anvendelse og indbyrdes prioritering af de samlede radiofrekvenser.

Stk. 2. Fastsættelse af frekvensplanen sker inden for rammerne af det frekvenspolitiske rammemandat, jf. § 2, på grundlag af det internationale frekvenssamarbejde og samarbejdet i EU samt på grundlag af administrative forskrifter udstedt i medfør af denne lov.”

Af forarbejderne til loven (Folketingstidende 2001-02 (2. samling), tillæg A, s. 5180) fremgår bl.a., at lovforslaget i overensstemmelse med rammedirektivet skal fremme konkurrence og effektiv frekvensudnyttelse samt tilgodese hensynet til bredere samfundsmæssige kommunikationsbehov. Dette skal ske gennem en aktiv, objektiv, gennemsigtig, ikke-diskriminerende og forholdsmæssigt afpasset frekvensadministration.

Frekvensplanen optages i en bekendtgørelse. På auktionstidspunktet var det bekendtgørelse nr. 9830 af 23. maj 2003 om fastlæggelse af rammerne for anvendelse og indbyrdes prioritering af de samlede radiofrekvensressourcer (frekvensplan), der var gældende. Af frekvensplanen fremgår:

” ...

Frekvensbånd	Dansk allokering	Internationale aftaler, beslutninger og anbefalinger	Dansk frekvensanvendelse, samt relevante regler og vilkår Militær anvendelse på sekundær basis
...
87,5000 - 108,0000	BROADCAST	VHF Lyd Broadcast, Geneva Agreement 1984	...

” ...

Forklaringer

Der er i landsretten afgivet supplerende forklaring af Kasper Krüger, Pierre Soelberg, Stig Hartvig Nielsen, Lis Grete Møller, Kenneth Brenøe og Ab Trik.

Der er endvidere afgivet forklaring af Peter Parbo og Poul Samsøe.

Martin Banga, der nu er afgået ved døden, havde inden sin død skriftligt korrigeret byrettens gengivelse af hans forklaring. Forklaringen med disse korrektioner er gengivet nedenfor.

Kasper Krüger har supplerende forklaret blandt andet, at han stadig er adm. direktør for Sky Radio A/S.

Sky Radio havde været på markedet i Danmark som kabelradio fra 1988. I 2001 kom det danske program. Da de begyndte med lokalradio i 2001, steg de fra 200.000 lyttere og nåede op på 500.000 lyttere i 2003. I løbet af de to år, hvor Sky Radio drev lokalradio, gik de fra at være nr. 3 til at være den næststørste.

I juni 2003 nåede de en reklameomsætning på 200.000 euro pr. måned. Det afspejlede også en stigning i lyttertal. I juni 2003 var stationen overskudsgivende, hvilket var ganske usædvanligt. Det var derudover kun markedslederen, SBS, der gav overskud. I 2002 havde SBS overskud på 13,5 mio. kr., hvilket var en halvering i forhold til 2001. Det tilskrev man Sky Radio. Radio 2 var oprindelig nr. 2 i markedet. Inden Sky Radio kom ind, havde Radio 2 et underskud på 4 mio. kr. Efter at Sky Radio kom ind, blev det forøget til 18 mio. kr.

Sky Radio havde et lavt omkostningsniveau. Sky Radio's omkostninger var udgifter til sendenet, musikrettigheder, sælgere, et par reklameproducere og en enkelt nyhedsmand. De havde ingen udgifter til studieværter. Omkostningerne var de samme uanset lyttertal. Udgifterne til musikrettigheder beregnes således efter potentielle lyttere.

Lokalradioerne sendte i DR-kvalitet i den kommune, hvor senderen stod. Sky Radio kunne høres i samme kvalitet som DR i Farum Kommune. Uden for Farum Kommune kunne Sky Radio også høres, men i en ringere kvalitet. Da de klagede over sendekvaliteten, fik de at vide, at det kun var meningen, at de skulle have DR-kvalitet inden for kommunegrænsen.

Replanlægningsdebatten var foranlediget af et ønske om at bruge frekvenserne på en anden måde, så man kunne få flere radiokanaler. Det ville i givet fald medføre om-lægning af FM-båndet. Man havde i årtier planlagt efter et meget højt kvalitetsni-veau, der kun gav plads til meget få kanaler. Replanlægning ville betyde ringere kva-litet for DR, men de andres kvalitet ville stige, så alle stod lige, og der ville blive mu-lighed for flere landsdækkende kanaler. Danmark var det land i Europa, hvor der var færrest kommercielle kanaler. Stig Hartvig Nielsen var den, der introducerede debatten om replanlægning i Danmark. Stig Hartvig Nielsen og han selv var dengang de varmeste fortalere. DR's tekniske direktør, Poul Samsøe, var skeptisk. Han var selv meget skuffet over DR's brev af 24. april 2003. Han opfattede det sådan, at de øvrige aktører på markedet var imod replanlægning.

Angivelsen i udbudsmaterialet om en teoretisk dækning på 78 % opfattede Sky Radio i lyset af erfaringerne fra senderen i Farum, således at de ville dække 78 % i samme kvalitet som i Farum, svarende til DR-kvalitet, og at man ville kunne høre signalet i en god del af de øvrige 22 %. De vidste, at man i Danmark brugte den internationale metode. Han ved, at der er en international definition af dækning. Det kaldes nogle gange Geneve og nogle gange ITU. Han kendte ikke det nærmere indhold, men det var det, IT- og Telestyrelsen altid henviste til som forklaring på, at noget ikke kunne lade sig gøre. Da man planlagde den femte radiokanal, byggede man på den interna-tionale norm, og at der var blevet fjernet en række tidligere lokalradiofrekvenser. Frekvenserne til den femte kanal bestod af gamle ubrugte DR frekvenser suppleret med nogle lokalradiofrekvenser. Sky Radio rejste ikke spørgsmålet om beregnings-forudsætninger efter de mange års debat om frekvensplanlægningen.

Som forberedelse på budgivningen regnede Sky Radio på antallet af potentielle lytte-re. De så på, hvor mange lyttere de havde, og hvor man kunne høre Sky Radio i DR-kvalitet. I Farum havde de lyttertal ligesom DR P3 og P4. De andre kommercielle radioer havde også lyttertal på niveau som DR i de kommuner, hvor senderen stod. Sky Radio havde lyttertal på 40-50 % i de kommuner, hvor senderne stod. De regne-de med, at den femte kanal ville forøge deres lyttertal med ca. 900.000 lyttere til mel-lem 1,35 og 1,75 mio.

De antog, at radioreklamens andel af det samlede reklamemarked ville stige fra 2 % til 3-5 %, hvis de fik den femte kanal. I Holland var andelen 7-8 %. Niveauet for ra-

dioreklame havde i mange år ligget på ca. 200 mio. kr. Sammenlignet med andre lande i Europa lå Danmark på et meget lavt niveau, hvilket hang sammen med den lave dækning til lokalradioer. Når man fik løst det problem med den femte kanal, måtte man forvente en stigning i radioreklameandelen. Med den femte kanal ville man for første gang få en næsten landsdækkende kanal, der kunne høres på samme niveau som DR, hvilket ville etablere et marked for landsdækkende radioreklame. Man kunne trække en parallel til TV2. Før etableringen af TV2 var markedet for tv-reklame nærmest ikke eksisterende, men det ændrede sig med TV2. Lokalradioreklame benyttes typisk af lokale virksomheder. Med en kanal med en dækning på 78 % kunne man tiltrække landsdækkende kæder og store virksomheder. De landsdækkende annoncører holdt sig væk fra de lokale radioer for at undgå at ligge side om side med lokale annoncører. Sky Radio's forventninger var i overensstemmelse med både annoncørernes, DR's og de øvrige aktørers forventninger.

Inden budgivningen havde de regnet på de forventede lyttertal, som blev brugt til at estimere, hvor meget den samlede radiolytning i Danmark og den forventede stigning i reklamemidlerne ville blive. Det blev sammenholdt med de forventede udgifter, der lå ret fast. Det var udgifter til rettigheder og udgifter relateret til public service forpligtelser. I 2004/2005 var der udgifter på 8,4 mio. kr. til journalister og 2,5 mio. kr. til teknikere samt udgift til Ritzau på 1,1 mio. kr. De samlede udgifter var således på ca. 12 mio. kr. i relation til public service. Udgifterne til KODA og Gramex steg også til 14,5 mio. kr., ligesom der var udgift til sendernet på ca. 7,5 mio. kr. Da det handlede om at have det bedste program og den bedste markedsføring, ville de være på sendernet 99,95 % af tiden. Derfor ville de få en udgift på ca. 14 mio. kr. Alt dette indgik i deres overvejelser, da de besluttede sig for størrelsen af budsummen.

Efter overtagelsen af den femte kanal steg lyttertallet fra 500.000 til 1,1 mio., hvorefter det lå fast. Af de 500.000 lyttere kom de 200.000 lyttere fra kabel og de resterende fra Københavnsområdet. De undrede sig over, at lyttertallet ikke steg yderligere fra 1,1 mio., uanset hvad de gjorde. De analyserede derfor musikken og satte ind med markedsføring. De lavede en fokusgruppeundersøgelse, der viste, at de kunne øge lyttertallet ved at introducere programværter. Det gjorde de, men lyttertallet steg ikke.

Baggrunden for brevet af 6. februar 2004 til nævnet var blandt andet, at Sky Radio efter auktionen kunne konstatere, at Talpa havde fået tilladelse til at flytte en sender i Randers tættere mod Århus. Det ville føre til bedre dækning for Talpa, hvilket Sky Radio mente stred mod udbudsmaterialet. Det var før auktionen besluttet at nedlægge Værløse senderen, idet den ville forstyrre den femte kanal, men efter auktionen fik Radio 2 lov til at blive ved med at sende. Det viste, at man begyndte at slække på beskyttelsen af den femte kanal. Sky Radio ville ikke acceptere, at man ændrede på de teoretiske beregninger.

Sky Radio blev meget overrasket over svaret af 10. marts 2004 fra nævnet, og at man dermed gik fra en teoretisk beregning af beskyttelse til, at man skulle påvise forstyrrelser i praksis. Deres rådgiver, BSD, forklarede, at det i praksis ville være umuligt at påvise konkrete forstyrrelser, og Sky Radio frygtede, hvad det ville føre til.

Sky Radio kunne ikke leve op til punkt 8 i programtilladelsen, hvorefter Sky Radio fra den 15. maj 2004 skulle sende i hele det område, der var bestemt for modtagning. Sky Radio informerede nævnet herom ved brev af 15. juni 2004. Det viste sig, at der var en lang række fejl i IT- og Telestyrelsens oplysninger, og at det af IT- og Telestyrelsen forudsatte sendenet ikke kunne opbygges. Der skulle derfor benyttes andre sendemaster. Ændringerne forudsatte tilladelse fra IT- og Telestyrelsen. De kunne på grund af manglende tilladelser ikke leve op til forpligtelsen til at sende til 78 %.

Nævnets brev af 24. juni 2004 opfattede han som en bekræftelse på, at man brugte den internationale model. Han hæftede sig ikke ved, at der var anført 95 % tidssandsynlighed, idet han antog, at det var en del af den internationale standard. Sky Radio syntes, at der manglede nogle oplysninger vedrørende ændrede sendepositioner. De var bekymrede for, at en flytning ville medføre tab af lyttere i København. Nævnet ville kun oplyse om nettodækningstab vedrørende lyttere, og Sky Radio kunne ikke få at vide, hvor stort tabet var vedrørende dobbeltdækning.

Sky Radio ville gerne vide, hvad konsekvenserne var af ændringer i frekvenserne. De efterspurgte oplysninger skulle også bruges til, at Sky Radio kunne lave sine egne beregninger. Han opfattede IT- og Telestyrelsens svar på e-mail af 29. juni 2004 som en bekræftelse på, at det var den internationale metode, der var anvendt. Han spurgte om feltstyrke under forskellige modtageforhold, idet BSD havde forklaret, at man

ved DR beregning opererede med forskellige feltstyrke. Dækningskortet og IT- og Telestyrelsens svar i brev af 29. juni 2004 viste, at Sky Radio med den flyttede position ville miste en del lyttere. Han videresendte IT- og Telestyrelsens mail til BSD og spurgte, om det svarede til DR. Han begyndte at blive opmærksom på, at der stilles forskellige krav til feltstyrke alt efter, om man er i byen eller på landet.

Forinden mødet med nævnet den 8. november 2004 havde BSD udarbejdet nogle kort, der viste, at de ikke havde fået den lovede dækning.

På mødet med nævnet og IT- og Telestyrelsen den 13. december 2004 var det stadig feltstyrken, der var temaet. Sky Radio mente, at der var tegn på, at man ikke brugte den internationale model som angivet i IT- og Telestyrelsens brev af 16. november 2004 om aktindsigt.

Sky Radio blev først ved mødet den 31. oktober 2005 bekendt med, at IT- og Telestyrelsen havde anvendt power sum.

En dækning på 63 %, sat i forhold til et lyttertal på 1,1 mio. ville medføre, at de ikke havde det potentiale til at hæve lyttertallet, som de havde regnet med. Når der reelt kun var tale om 53 %, viser det, at de var betydelig dygtigere til at lave radio, end de var klar over.

Efter etableringen af den femte kanal udviklede radiomarkedet sig sådan, at der blev flyttet lyttere fra DR. De fik en pæn omsætningsvækst på radioreklamerne, men det gik ikke så stærkt, som man havde regnet med. Forventningen fra 2005 til 2006 var, at markedet fortsat ville udvikle sig til over 360 mio. kr. Der var ikke nogen, der sendte på den femte kanal, efter at Sky Radio lukkede, og heller ikke i 2006. Det, der tiltrækker annoncører, er antallet af lyttere. Reklamebureauerne starter med at gå til den radio, der dækker markedet mest, og hvis man derved når sit mål, går man ikke til de øvrige aktører.

TV2 Radio overtog det sendernet, som Sky Radio havde haft. TV2 Radio opnåede kun det halve antal lyttere. De nye radiokanaler hentede 1/3 af lytterne fra DR og resten fra de øvrige kanaler. Da Sky Radio lukkede, gik 90 % af lytterne til DR.

Gallup måler lyttertal ved at registrere, hvor lytterne bor, men ikke hvor lytterne hører radio. Mere end 2/3 af lytningen foregår imidlertid andre steder end på hjemadressen.

Eik Frederiksen, der den 15. marts 2004 til IT- og Telestyrelsen klagede over forstyrrelser fra Radio 2 ved modtagelse af Sky Radio, var Sky Radio's programchef.

Ved opgørelsen af antallet af lyttere fremgår det ikke, hvor lang tid lytterne lytter. Lyttere tælles med, hvad enten de har lyttet i 5 minutter eller 5 timer. Sky Radio's dækningskort udskrevet den 10. november 2005 er en vejledning til lytterne om, hvilken frekvens der ligger nærmest lytterens adresse. Det var også et udtryk for, at Sky Radio ville slå sig op som landsdækkende kanal.

Det er rigtigt, at han har underskrevet Sky Radio's seneste årsregnskab i november 2011. Det passer, at balancen er negativ med omkring 267 mio. kr. Der er ikke penge i firmaet, der kan betale Radio- og tv-nævnets påstand.

Pierre Soelberg har supplerende forklaret blandt andet, at han nu er ansat i DR, hvor han laver it-systemer.

Som teknisk chef hos Sky Radio var hans opgave at få tingene til at virke, og det var et meget praktisk arbejde.

Som forberedelse til auktionen afholdt Sky Radio møder med BSD for at få et overblik over, hvor meget Sky Radio skulle opbygge, og hvad det ville koste. BSD udarbejdede et feltstyrkekort, der viser dækningen uden interferens. Det dækningskort, som Mediesekretariatet lagde ud på hjemmesiden, angav dækningen begrænset af interferens. Dette kort undrede ham ikke, idet dækningen nødvendigvis måtte være mindre, når interferensen var medregnet. Han var ikke involveret i Sky Radio's forretningsplaner. De var bekendt med, at der var sammenhæng mellem lyttertal og afstanden til sendere, således at der var flest lyttere tæt på senderen. Hele ideen med at købe den femte kanal var at opnå en bedre lyttekvalitet. Sky Radio regnede med at opnå samme kvalitet, som DR havde.

Baggrunden for at rekonstruere Jørn Andersens plan var kammeradvokatens påstand om, at Jørn Andersen måtte have regnet med 95 % tidssandsynlighed. De havde ikke i forbindelse med rekonstruktionen adgang til historiske data. Han fandt ud af, at forskellen havde betydning for, hvor godt man kunne høre kanalen, idet der er flere forstyrrelser, når man er nede på 95 %.

Formålet med Nielsen-rapporten var at imødegå en påstand om, at Sky Radio lavede for dårlig radio. Rapporten viste, at hvor der var god dækning, var der gode lyttortal. Der var ingen steder med god dækning, og dårlige lyttortal. Sky Radio havde forventet god dækning inden for de markerede dækningsområder.

Stig Hartvig Nielsen har supplerende forklaret blandt andet, at han har været rådgiver for Sky Radio i den forstand, at han har løst konsulentopgaver for Sky Radio, men også for mange andre, herunder Sky Radio's konkurrenter. Han husker ikke, om han var konsulent for Sky Radio i forbindelse med, at der blev afgivet tilbud i 2003.

Hans opfattelse af, at IT- og Telestyrelsen er klassens dydige elev, beror på hans mangeårige erfaring. Det har altid været forbundet med store vanskeligheder at få frekvenser. IT- og Telestyrelsen har i forbindelse med afslag henvist til, at man var nødt til at overholde GE84 og ITU's anbefaling. På nogle områder har IT- og Telestyrelsen opstillet skærpede krav i forhold til ITU. Han kender ikke selv GE84 i detaljer. Han er ikke klar over, om IT- og Telestyrelsen er enig med ham i, at GE84 er utidssvarende. GE84 finder han utidssvarende, idet behovet for radiokanaler er steget, og fordi lyttesituationen har ændret sig. Man lytter nu på en anden måde, end når man lytter via en udendørs monteret antenne. Han har været en varm fortaler for replanlægning. Han foreslog den 6. kanal, idet han så nogle muligheder, bl.a. fordi der i københavnsområdet var en stor dobbeltdækning for flere kanaler. En del af hans forslag blev gennemført, mens andre dele, herunder anvendelse af nye teknikker, ikke blev gennemført. I Holland har man ændret på mange parametre og derved fået en langt bedre udnyttelse af FM-båndet, ligesom man har fået en bedre kvalitet. Han var ikke overrasket over, at IT- og Telestyrelsen var uenig i hans synspunkter, jf. medie-sekretariatets rapport fra arbejdsgruppen vedrørende den fremtidige lokalradio- og tv-ordning fra 3. november 2003.

IT- og Telestyrelsen har haft den praksis, at DR's sendere kun måtte forstyrres med 1 db, hvor det internationale krav kun er 5 db. Man kunne f.eks. heller ikke bruge en frekvens i Sønderjylland, der blev brugt i København. Der blev også altid foretaget høring af DR og ikke af lokalradioer ved påtænkte ændringer. Han var på den baggrund ikke i tvivl om, at den femte kanal – der også havde public service forpligtelser – ville være beskyttet på samme måde som DR.

Lis Grete Møller har supplerende forklaret blandt andet, at hun beskæftiger sig med planlægning af nye sendernet, herunder anvendelse af frekvenser. Hun laver ikke selv detaljerede dækningsberegninger. Det har DR konsulenter til at gøre. Hun var med til at komme med et forslag til et nyt net. Der kan bl.a. være tale om justering af sendestyrke og hjælpesendere. Hun har arbejdet sammen med Jørn Andersen i flere perioder, først i 1990'erne og senere i DR fra 2002 indtil Jørn Andersens død i januar 2003. Hun har været i IT- og Telestyrelsen og Teledanmark fra 1993 til og med 1998.

Hun var bekendt med indholdet af GE84 og de tilhørende rekommandationer, da hun sendte e-mail af 13. maj 2005 til Kasper Krüger. Feltstyrken er fastsat ud fra bestemte egenskaber hos modtageren. Hun tænkte både på feltstyrken i forhold til andre sendere og interferens. DR er beskyttet efter de angivne normer både i forhold til udenlandske og indenlandske sendere.

Hun har deltaget i udarbejdelsen af høringssvaret af 28. marts 2003. Det blev anført, at en replanlægning ikke måtte føre til forringelse af DR's kanaler, idet det var helt afgørende, at lytterne ikke ville få en dårligere modtagelse af DR's kanaler. De antog, at der var en stor risiko for dårligere modtagelse, idet det fremgik af KPMG's rapport, at man i Holland havde opnået flere kanaler ved at slække på kravene til interferens. Når man som i Holland regner med 90 % frem for 99 % af tiden, vil det se ud som om, at den enkelte sender dækker et større område. Lytterne vil i højere grad opleve støj og skratten ved beskyttelse i kun 90 % af tiden. Interferensbeskyttelsen er væsentlig, men der er naturligvis en vis margin. Kravet om beskyttelse i 99 % af tiden er generelt anvendt. DR har på sin hjemmeside dækningskort over digitalt tv-signal og DAB radio. Ved planlægningen heraf er der anvendt 99 % af tiden.

Hun har også deltaget i udarbejdelsen af høringssvaret af 28. marts 2006 til Kulturministeriet, hvor DR havde fået udkast til bekendtgørelse om Radio- og tv-nævnets

udbud af den femte radiokanal til høring. De anførte, at det ikke var de samme beregningsmæssige forudsætninger som ved planlægning af DR's FM-sendernet, idet debatten om replanlægning var aktuel. DR var "hysterisk" i forhold til ikke at risikere at få dårligere dækning og greb enhver lejlighed til at gøre opmærksom herpå.

DR anvender i overensstemmelse med rekommandationerne forskellige minimumsfeltstyrker alt efter, om der er tale om land, by eller storbyer. DR kan ikke leve med lavere feltstyrke end 54 dB μ V/m, fordi det vil give for mange tilfælde af støj. I storbyer er signalet forstyrret af store bygninger og elektrisk forstyrrelse. Kriterierne vedrørende feltstyrke og beskyttelse mod interferens er to forskellige kriterier. Lav feltstyrke og lav beskyttelse mod interferens betyder lavere dækning. Det blev påpeget i høringssvaret, at der var anvendt en anden beregningsmetode, end DR anvender (power sum frem for simplificerede multiplikationsmetode). Alle disse faktorer giver en mere optimistisk vurdering af befolkningsdækning end efter GE84.

DR har 12-15 hovedsendere og et stort antal hjælpesendere. Regionalprogrammerne kræver lidt flere hjælpesendere. Hjælpesendere er fortrinsvis opstillet for at dække huller, herunder på grund af vanskelige terrænforhold.

Hun tror ikke, at Jørn Andersen har beregnet dækningsområdet med brug af power sum, men hun ved det ikke. Jørn Andersen havde software til at anvende den forenkede multiplikationsmetode, og det var også den mest korrekte.

Der er ikke lavet egentlige dækningsberegninger i hendes tid i DR, og hun har heller ikke set det i nogen gamle papirer. Hvis man skulle lave dækningsberegning på FM-nettet, ville man ikke anvende ITU-R P.370 eller ITU-R P.1546, idet der nu findes bedre metoder.

Hun kender ikke til "Rapport over undersøgelse af de frekvensmæssige muligheder for udsendelse af Radio 2 i FM båndet på øerne øst for Storebælt", men hun ved, at der i slutningen af 1990'erne blev undersøgt muligheder for fremskaffelse af plads til flere frekvenser. Hun var ikke involveret i det arbejde, før hun kom til DR i 2002.

På det digitale sendernet anvender man 99 %'s tidssandsynlighed, for der opleves interferens værre, idet man hurtigere mister signalet. På et analogt net sker det mere gradvist.

Hun forstår ikke de store huller i dækningen i Jylland på kortet over den teoretisk beregnede dækning for P1, med 99 % tid, SSM, 54 dB μ V/m udarbejdet af IT- og Telestyrelsen i september 2007. Hullerne på kortet, der er medtaget som figur 5 i Jørn Andersens artikel fra 1986 i Teleteknik, vedrørende P1's dækning i Jylland, er ikke nær så store. Kortet fra 2007 medtager alle hovedsendere og hjælpesendere til P1.

Peter Parbo har forklaret blandt andet, at han nu har et konsulentfirma og er medlem af en række bestyrelser. I 2003 havde han været direktør for TV2 i et halvt år. TV2 bød på auktionen, idet TV2 syntes, at man manglede radio på paletten. TV2's annoncører mente, at det ville være en god ide, idet markedet da var umodent. Radioreklamemarkedet udgjorde dengang ca. 2 % af reklamemarkedet. Det, forventede man, ville fordobles over en periode til 4-5 % eller 400-500 mio. kr. TV2 havde en stor landsdækkende kanal og kunne derfor bruge de samme korrespondenter på tv og i radio. Økonomisk ville der skulle være vandtætte skotter mellem TV2 og radiokanalen. Han holdt op på TV2 i 2006 og deltog ikke i TV2's budgivning på den nye auktion.

TV2 foretog beregninger ud fra en forudsætning om, at kanalen var næsten landsdækkende med 78 % dækning. Det nøjagtige tal var ikke noget, TV2 gik voldsomt op i. TV2 gik til grænsen af, hvad man ville byde. Hans loft var efter aftale med bestyrelsesformanden 48 mio. kr. Hvis der havde været oplyst en markant lavere dækning end 78 %, er det ikke sikkert, at TV2 ville have budt. Hvis dækningen kun havde været 54 %, ville man ikke have budt så højt, og muligt slet ikke have budt. Hovedparten af TV2's annoncører er landsdækkende, derfor var det vigtigt, at kanalen var næsten landsdækkende. Før budgivningen allierede TV2 sig med eksterne folk, der foretog en vurdering af indtægts- og udgiftssiden. Alle vidste, at der ville være underskud de første år. Med 78 % gik man ud fra, at dækningen var som DR's, men det var ikke noget, der blev diskuteret. De forventede, at man kunne ramme op mod 90 % med en dårligere dækning for de yderligere lyttere. Det var baseret på erfaringen med lokalradio. For så vidt angår tv-signal havde TV2 samme kvalitet eller bedre end DR.

Poul Samsøe har forklaret blandt andet, at han er civilingeniør og siden 1987 har været ansat i DR, først som økonomichef og fra 1997 som underdirektør med teknologi som ansvarsområde med det formål at føre DR ind i den digitale tidsalder. Han forlod DR i 2008 og er nu på efterløn.

Da han blev underdirektør, blev det tekniske varetaget af Teledanmark, der også stod for frekvensplanlægningen. Da Teledanmark var blevet overtaget af Ameritech, rettede man henvendelse til DR og TV2 og spurgte, om man ville købe sendevirksomheden. DR dannede sammen med TV2 BSD, der varetog den praktiske håndtering af sendestationer. Han blev klar over, at frekvensplanlægning var en opgave af afgørende strategisk betydning. Han har ikke selv lavet frekvensplanlægning i praksis, men har arbejdet med det på ledelsesmæssigt plan. Jørn Andersen, der var ansat i TDC og den eneste ekspert i Danmark, blev derefter ansat efter konsultation med generaldirektør Christian S. Nissen, der var enig i den strategiske betydning. Der var en række klager over DR's dækning. I den forbindelse var Jørn Andersens ekspertise nødvendig for at kunne argumentere over for Telestyrelsen. Jørn Andersens brev af 22. september 2000 til Telestyrelsen vedrørende lytterklager i Pandrup er typisk for den måde, Jørn Andersen håndterede klager på. Jørn Andersen påpegede, at der blev sendt med for høj feltstyrke fra den pågældende lokalradio.

Jørn Andersen var en meget ærekær person. Han holdt sig til de forudsætninger, der internationalt var enighed om. Jørn Andersen var meget internationalt orienteret og var med i en lille kreds på ca. 6 personer, der styrede frekvensplanlægningen i Europa. Hvis Jørn Andersen havde en begrundet formodning om, at det kunne være hensigtsmæssigt at slække lidt på normerne, kunne man afvige fra normerne. Der var områder i landet, hvor dækningen ikke var helt, som den burde være. Det så man på med stor alvor i DR, idet alle licensbetalere har krav på at kunne høre DR. Der var klager både inden og uden for 99 %-området. Inden for 99 % kunne lokale forhold gøre dækning vanskelig. Jørn Andersen mente, at der, hvor dækningen beregningsmæssigt var i orden, måtte klagerne få sig en bedre antenne. Hvis det ikke var i orden beregningsmæssigt, kom Jørn Andersen med ønske om at få forbedret forholdene.

DR ville meget gerne have den 4. radiokanal af programmæssige grunde. Man ønskede en skarpere programmæssig profil. Christian S. Nissen indså, at hvis DR skulle have en 4. kanal, var man nødt til at stille flere frekvenser til rådighed for kommerci-

el radio. Jørn Andersen blev derfor bedt om at se på muligheden for at etablere en 5. kanal. Jørn Andersen kom i sit notat af 8. januar 2000 frem til, at der ikke kunne etableres en kanal med DR norm med næsten 100 % dækning, men derimod en næsten landsdækkende kanal. Han tror, at Jørn Andersen brugte kriterierne fra Genevekonventionen, men det er ikke noget, han har på skrift. Det var også det, der lå i Jørn Andersens programmer. Beregningen var en overslagsberegning. Senere lavede Telestyrelsen nøjagtige beregninger.

Han har deltaget i udformningen af høringssvaret af 28. marts 2003 til Kulturministeriet vedrørende KPMG's rapport over den hollandske replanlægning. DR var fokuseret på at opretholde Geneve-kriterierne for DR, fordi DR var bange for at få flere klager over forstyrrelser. DR havde fra kolleger i Holland hørt, at replanlægningen der havde medført flere forstyrrelser. DR var også bange for, at det kunne medføre, at DR ikke ville få fuld kompensation for merudgifter. Desuden mente DR, at vejen til flere kanaler burde være digital radio. Jørn Andersen havde fagligt ikke meget til overs for den hollandske replanlægning. Det, man påpeger i høringssvaret, er, at man godt kan ændre parametrene for beregningen, men med en given sender og feltstyrke ændres lytterens oplevede dækning ikke.

Jørn Andersen havde et kollegialt samarbejde med Telestyrelsen. Det var Telestyrelsen, der stod for udarbejdelsen af frekvensplanen for FM5, men man har givetvis konsulteret Jørn Andersen. Der er ikke tale om, at han har godkendt planen.

Kenneth Brenøe har supplerende forklaret blandt andet, at han fortsat er ansat i Group M med samme funktion. Group M's kunder repræsenterer det professionelle reklameindkøbsmarked. Der er primært tale om store firmaer. Der skal være en vis størrelse i ens reklamebudget for, at det kan betale sig at bruge en rådgiver. Han er indkøbsdirektør med ansvar for indkøb i de forskellige mediebyureauer. Ved indkøbene vurderer man, hvilket medie og hvilken kanal, hvis der er tale om radioreklame, der er mest egnet. Inden den femte kanal kom i luften, var det hans forventning, at markedet for radioreklame ville blive løftet. Med en radiokanal, der kunne nå bredt ud, ville kvalitetsopfattelsen blive løftet. Han regnede med, at kanalen ville være landsdækkende og konkurrent til DR. Det ville dermed blive nemmere at købe en landsdækkende kampagne. Det kunne tiltrække flere annoncører og flere af de store annoncører og ville også betyde større reklamebudgetter. Det var også forventningen,

at radioreklamemarkedet ville blive mere professionelt. Dækning udtrykker muligheden for at ramme målgruppen. Man interesserer sig for unikke lyttere i målgruppen, og man foretrækker flere lyttere, der kun lytter en gang, frem for færre lyttere, der lytter flere gange. For så vidt angår den femte kanal havde man en forventning om at nå ud til mere eller mindre hele Danmark. Reklamekampagner starter på TV2 for at nå til den største del af målgruppen. Derved når man også den del af befolkningen, som ikke kan nås med de øvrige kommercielle kanaler. Man kan godt sige, at det er TV2, der sætter prisen for tv-reklamer. De øvrige kanaler venter på TV2's pris-sætning. TV2 får en større andel af reklamemarkedet og kan tage en højere pris. Det var forventningen, at Sky Radio ville blive landsdækkende og blive markedsledende. Der var en forhåbning om, at Sky Radio ville blive den kommercielle radios svar på TV2. For at få den optimale radioreklame var det ikke afgørende, hvordan man kombinerede Sky Radio, Radio 100 FM og SBS.

Hans erindring om omsætningen for radioreklamer forud for den femte kanal svarer til Dansk Oplagskontrols tal. Forventningen til udviklingen i markedet blev flittigt debatteret. Han husker, at der blev talt om en stigning fra 200 mio. kr. til 600 mio. kr., som Eric Hansen har forklaret om. Hans egne forventninger var mindre optimistiske, men han husker det ikke eksakt. Der var hård konkurrence mellem kanalerne, fordi man kunne spille dem ud mod hinanden. 2006 og 2007 var et jubelår på reklamemarkedet. Det var forventningen, at radioreklame ville få en andel af opgangen i omsætning.

Ab Trik har forklaret blandt andet, at han fortsat er administrerende direktør for Skykoncernen, hvis aktier i 2006 blev solgt til Telegraph Media. Der er ikke længere nogen forbindelse til News.

I Holland fik Sky Radio rettelig en markedsandel (share) på 13,5 %. For en radiostation er det afgørende, at man har distributionsmuligheder. Dermed har man potentiale til at nå ud til lytterne. Derved opnår man markedsandele og kan på den baggrund sælge radioreklame. De forventede, at de 78 % ville være i DR-kvalitet, fordi der var tale om en international auktion åben for udenlandske virksomheder, og man måtte derfor forvente, at der blev anvendt internationale normer. De havde ikke anledning til at tro, at det forholdt sig anderledes. Sky Radio var interesseret i den femte kanal, fordi den var en stor chance for at komme ind på et marked, hvor der kun

var én kommerciel part. Det var et stort nyt marked for Sky Radio. Sky Radio så det danske radioreklamemarked, hvor andelen af reklame i radio kun var 2 %, som et marked med potentiale, fordi andelen i andre lande ligger på 6-7 %. I 1988, da Sky Radio startede, var reklameradio ikke tilladt i Holland. Der var kun kabeldækning i Holland. Efter en tid fik de nogle små FM-frekvenser og senere kom replanlægningen. Det hollandske reklamemarked udviklede sig, da de kommercielle radioer kom til, og man fik flere lyttere. Det var gunstigt for reklamemarkedet i Holland, som han har fulgt nøje. Den udvikling forventede man også i Danmark. Han har deltaget i undersøgelser af, hvilke grupper man skulle henvende sig til for at få den største reklameindtægt ikke kun i Holland, men også i mange andre lande.

Han udarbejdede den danske radiostations forretningsplan, orienterede aktionærene og bød på auktionen. Udover ham deltog tre andre, herunder en der foretog indledende undersøgelser, og en der deltog i forberedelserne forud for auktionen. Kasper Krüger deltog også. Der var ikke ansat teknisk personale. En tekniker, Rob Korver, fra Sky Radio Group i Holland læste udbudsmaterialet. Han blev bedt om kort at se på materialet for at kunne give sin vurdering af det tekniske ved købet af FM-pakken. Han blev ikke bedt om at se på spørgsmålet om dækning, og han skulle ikke se på sendernettet. Rob Korvers ekspertise ligger i opbygningen af en radiostation. Sky Radio havde en klar forudsætning om, at dækningen var baseret på internationale normer. Det forberedende arbejde blev udført i Holland, men de havde tæt kontakt med Kasper Krüger. Han havde selv været i Danmark mange gange forinden.

Udviklingen inden for radiomarkedet går langsomt, men markedet i Danmark stagnerede hurtigt. Han undrede sig over, at Sky Radio's markedsandel i Danmark ikke steg, fordi mønsteret var helt anderledes end på Sky Radio's andre stationer. Det førte til, at Sky Radio derefter kiggede på programfladen og udførte lytterundersøgelser. Sky Radio holdt på den baggrund op med at sende musik non stop og indførte studieværter. Der var, før Sky Radio begyndte at sende, også udført lytterundersøgelser. Han begyndte at få en fornemmelse af, at der var noget galt med dækningen, og han havde også en drøftelse med Kasper Krüger herom.

Sky Radio var meget glad for, at Brian Mikkelsen gav udtryk for, at Sky Radio skulle behandles på samme måde som DR. I forhandlingerne med nævnet gav nævnet udtryk for, at der ikke var nogen problemer med FM-frekvenserne. Han var irriteret og

overrasket, fordi Sky Radio havde haft en god snak med den danske kulturminister. Det, som Brian Mikkelsen havde lovet, blev imidlertid aldrig til noget. Han var chokeret over at finde ud af, at dækningen var så dårlig, som det blev konstateret. Da forhandlingerne med nævnet var brudt sammen, mistede de tilliden til, at det kunne lade sig gøre at drive kommerciel radio i Danmark. Han måtte meddele aktionæerne, at dækningen var lavere end forventet, og at Sky Radio ikke havde købt en national licens, men kun en lokal licens. Det forventede potentiale var derfor reelt meget mindre. Han var i New York af personlige grunde, men han havde også kontakt med nogle jurister i Newskoncernen, der har hovedsæde i New York. Overvejelserne om at lukke kanalen var langtfra nemme. Sky Radio havde imidlertid forretningsmæssigt mistet tilliden til de danske myndigheder, selvom man var interesseret i at drive radio i Danmark. Han har ikke tidligere været ude for at skulle ophæve en koncession med en stat. Det var ikke et spørgsmål om likviditet. Beslutningen var båret af manglen på tillid. Havde Sky Radio vidst, at dækningen efter internationale normer kun var på 53,8 %, ville Sky Radio ikke have budt på kanalen, idet Sky Radio var interesseret i en næsten landsdækkende kanal. Sky Radio havde allerede succes på lokalt plan.

Han vil mene, at det i sidste ende var aktionæerne, der traf beslutningen om at levere licensen tilbage og lukke stationen. Han ved ikke, om Rupert Murdoch var involveret. Han forklarede, at han havde mistet tilliden. Alt blev ordnet af Martin Banga, der befandt sig et sted mellem Danmark og Holland. Han ved ikke, om Martin Banga anbefalede bestyrelsen at lukke stationen. Han var selv medlem af bestyrelsen for Sky Radio Danmark, der havde licensen. Drøftelserne med moderselskabet var begrundet i, at det var for stor en beslutning at træffe alene for bestyrelsen i Danmark.

Han kan bekræfte, at Martin Banga har korrigeret sin forklaring, som det er anført.

Gengivelsen af Martin Bangas forklaring for byretten med korrektioner er sålydende, idet korrektionerne er kursiveret:

”Martin Banga har forklaret blandt andet, at han siden 1996 har været direktør for eksterne anliggender i Sky koncernen. Han er økonom. Siden 1995 har han endvidere været formand for udvalget for kommercielle radioer i Holland, og tidligere har han været næstformand for et europæisk udvalg for kommercielle radioer. Han deltog i 1988 i opstarten af kommercielle radioer i Holland og var med i replanlægningen. (Her savner jeg en forklaring på den kendsgerning, at alle civiliserede lande arbejder med in-

ternationale ITU-normer i forbindelse med planlægning og koordinering. Dette danner grundlag for hele diskussionen. I Holland benyttede man også disse normer. Først efter replanlægningen blev normerne nedjusteret. Den eneste grund til, at kommerciel radio accepterede dette var, at ellers kunne man ikke skabe megen plads til kommercielle kanaler.) Det var et ønske fra de kommercielle radioer i Holland, at der blev foretaget en replanlægning. De offentlige stationer havde de fleste kanaler, hvad der ikke var rimeligt. På grund af intenst lobbyistarbejde fik han foranlediget, at radiokanalerne blev delt med 50 % til offentlige radiostationer og 50 % til kommercielle radiostationer. Man kunne kun opnå dette ved at reducere kvaliteten af frekvenserne, d.v.s. reducere beskyttelsesgraden og tillade større interferens. Processen varede flere år. Inden replanlægningen var der 5 offentlige radioer og *kun 2 semi-nationale* kommercielle radioer. Sky havde en kommerciel radiokanal. Efter replanlægningen var der 9 kommercielle radioer. Lydkvaliteten blev dårligere for både offentlige og kommercielle radiokanaler. De offentlige kanaler sender også reklamer.

Som formand for de kommercielle radioer var han meget involveret i hvor mange kanaler, man skulle have. Teknikerne tegnede kort og angav cirkler for dækningsområder og sagde, at det var der, de forskellige radiokanaler kunne nå. Med disse cirkler kunne man lave forskellige "pakker". Det er det samme i Danmark. Indenfor cirklerne er der perfekt modtagelse. Alle ved, at *radiosignaler ikke stopper ved kanten af cirklerne, men at man også kan modtage signaler uden for cirklerne, men i dårligere kvalitet.* Man dækker på den måde nærmest hele landet. *For så vidt angår den 5. radiokanal var 78 % i perfekt kvalitet inden for cirklerne, og 15-20 % i ringere kvalitet uden for cirklerne.* Jo flere steder, man kan modtage fra, jo bedre kvalitet. Derfor er overlapninger vigtige. Han *vidste*, at Danmark var en meget konservativ planlægger af radionet. *Det fremgik også af DR's dækning.* De offentlige kanaler i Danmark havde perfekt modtagelse og få frekvenser. Der var ikke grund til at betvivle, *at de danske myndigheder benyttede de internationalt accepterede ITU-normer, som også var anerkendt af DR.* På Sky Radio forventede man (*eller rettere, var overbevist om*) at få den højeste kvalitet eller i det mindste samme kvalitet, som DR havde. Kulturministeren havde fortalt ham, at den femte kanal skulle bryde det danske monopol. Han mødte Brian Mikkelsen 3 gange. Den ene gang var den 14. november 2003, dagen før de "gik i luften". Brian Mikkelsen var meget stolt over, at han havde været med til at bryde det offentliges monopol. Den anden gang var på Sky Radios 1 års fødselsdag, og den tredje gang var i sommeren 2005, da de havde fundet ud af, at der var noget helt galt med deres sendenet.

På Sky Radios 1 års fødselsdag var der begyndt at komme problemer med de lokale radiostationer, der sendte med for høj sendestyrke. På mødet med ministeren rådede ministeren dem til at kontakte politiet. I Holland har Sky flere stationer. De betaler løbende afgifter til de hollandske myndigheder, som kontrollerer lokalradioernes sendestyrker, og om der er ulovlige sendere. Noget tilsvarende ville også kunne virke i Danmark. Derfor var han forundret over ministerens henvisning til politiet. Sky var meget skuffet over udviklingen i Danmark. (*Jeg kender ikke konteksten for denne bemærkning her*). Når man lytter til radio, er man som regel *primært* beskæftiget med noget andet. Radioen er der bare. Hvis man ikke kan hø-

re en radiostation eller hvis kvaliteten er dårlig stiller man bare om til en anden kanal. Derfor klager folk ikke. *Hvorfor klage over noget, du aldrig har lyttet til.*

Da de mødtes med ministeren i sommeren i 2005, gik det for alvor op for ham, at problemet var større, end han havde troet. *I diskussionen med Ministeren, sagde Ministeren imidlertid, at han var sikker på, at de havde købt en radiokanal med samme kvalitet som DR. Hvis det viste sig at forholde sig anderledes ville han sørge for, at de ville få det.*

Han deltog i mødet den 31. oktober 2005 med Radio- og tv-nævnet og var i Danmark op til det tidspunkt, hvor Sky Radio lukkede. De havde forventet, at Radio- og tv-nævnet ville hjælpe dem. *Men RTN-bestyrelsen nægtede at hjælpe og afviste at have ansvar.* De informerede efterfølgende aktionærerne i London og moderselskabet i New York om situationen og havde mange møder internt. De havde mange drøftelser om, hvorvidt de skulle fortsætte eventuelt på et lavere blus. En måned forinden havde de fortalt aktionærer og forretningsfolk om deres problemer. Udbudsmaterialet var meget mangelfuldt. *(Jeg mener, at det her er nødvendigt med en forklaring på, hvorfor det var mangelfuldt, særlig den kendsgerning, at det ikke fremgik, hvilke normer, der havde været brugt i planlægningen. Derfor kunne de føle sig sikre på, at de generelle internationale normer var anvendt, som tilfældet var for DR.)* I perioden fra den 31. oktober til den 14. november 2005 fandt de ud af, at der ikke var mulighed for kommerciel succes i Danmark *uden muligheden for at dække (næsten) hele landet.* De ville aldrig nå målene i forretningsplanen, som var baseret på *en sådan dækning.* Det havde været deres hensigt at være den kommercielle leder på det danske marked, og de havde regnet med en god fortjeneste over 8 år. Selv ud fra deres mest konservative forretningsplan fandt de ud af, at det aldrig ville komme til at gå med den *faktiske dækning, de havde fået.* Dem, der sælger reklamer, interesserer sig for, hvor mange lyttere, man kan nå ud til. Når der skal sælges reklamer, går man ikke til mange små kanaler, men vil hellere gå til en stor kanal. I Holland, hvor de har 10-12 % af lytterne, kan man få 30 % af reklameindtægterne. *Det betyder, at Sky radio, selv med en markedsandel på 10 % lyttere, kunne opnå op til 70 % af reklameindtægterne i Danmark, hvor de statslige kanaler ikke bringer reklamer.* Hvis man er markedsleder, kan man selv sætte prisen på reklamerne. De statslige kanaler i Holland bragte også reklamer og var nervøse for at miste deres reklameindtægter, da de kommercielle radioer blev etableret, men *tværtimod steg deres reklameindtægter, til trods for, at deres markedsandel faldt. Jo flere radiostationer, der er, des mere interesserede er annoncørerne i radioreklamer.* Sky var ikke interesseret i den sjette FM-kanal, men i en næsten landsdækkende kanal. Han var involveret som rådgiver på forskellige punkter inden auktionen, men han deltog ikke i udarbejdelsen af forretningsplanen. ”

Procedure

Med de nedenfor anførte supplerende bemærkninger har parterne for landsretten gentaget deres anbringender for byretten og procederet i overensstemmelse hermed.

Sky Radio har supplerende gjort gældende:

Det påhviler Radio- og tv-nævnet at dokumentere, at forvaltningskontrakten bestående af udbudsgrundlaget og programtilladelsen og frekvenstilladelsen er udstedt med den fornødne hjemmel i lovgivningen og den underliggende teledirektivpakke, at den er udstedt af den kompetente myndighed, at afvigelsen i forhold til DR var korrekt besluttet af de kompetente myndigheder og ikke havde væsentlig betydning, således at der forelå en saglig og juridisk valid begrundelse for ikke at offentliggøre den, samt at der forelå relevant frekvensknaphed. Herudover følger det af EU-retten, at nævnet har bevisbyrden for, at kravene til proportionalitet er opfyldt. Sky Radio anerkender således alene at have bevisbyrden for så vidt angår sit subsidiære hovedanbringende om, at den femte radiokanal var behæftet med en skjult mangel, der kunne berettige Sky Radio til at hæve aftalen efter obligationsretlige regler.

IT- og Telestyrelsen havde ikke – hverken i forbindelse med frekvensallokeringen eller i forbindelse med udarbejdelsen af udbudsgrundlaget – den fornødne kompetence til at fravige GE84 og ITU-R BS 412 og derved ændre normen for den tekniske modtagekvalitet ved at bruge beregningsforudsætninger, som alle indebar, at den femte radiokanal blev modtaget i en ringere teknisk kvalitet end DR i ca. 1/3 af den udbudte befolkningsmæssige dækning af kanalen. En sådan fravigelse fra de internationale normer for modtagekvalitet er i strid med frekvenslovens § 2, jf. §§ 32 og 33, og den bagvedliggende teledirektivpakke. En sådan beslutning kan ikke træffes administrativt af IT- og Telestyrelsen, men kræver en politisk beslutning. Der foreligger således en væsentlig forvaltningsretlig mangel ved forvaltningskontrakten, der medfører, at afgørelsen er ugyldig.

Radio- og tv-nævnet har ikke oplyst sagen vedrørende den samlede forvaltningskontrakt bestående af udbudsgrundlaget, programtilladelsen og frekvenstilladelsen forsvareligt, idet man ikke har sikret sig, at man havde den fornødne viden om, hvorledes det befolkningsmæssige dækningsområde var blevet beregnet og konsekvensen af den nye beregningsmetode. Uden dette kendskab kunne nævnet ikke vurdere, hvilke oplysninger til brug for vurderingen af "en teoretisk befolkningsmæssig dækning på 78 %", der skulle medtages i udbudsgrundlaget, og udbuddet har således ikke været gennemført på et forsvarligt grundlag. Det bemærkes særligt i den forbindelse, at der

ikke af IT- og Telestyrelsen i forbindelse med anvendelsen af nye og mindre konservative beregningsmetoder er foretaget nogen konsekvensundersøgelser af den nye beregningsmetode. Beslutningen og en eventuel begrundelse herfor findes ej heller i notatform, og den er ikke offentliggjort. Den manglende og uforsvarlige sagsoplysning udgør en væsentlig mangel ved forvaltningskontrakten, der således også af denne grund er ugyldig.

Radio- og tv-nævnet kunne slet ikke træffe en beslutning om at fravige GE84 og dermed kvalitetsnormerne gældende for DR i forbindelse med indgåelsen af forvaltningskontrakten, idet der ikke er hjemmel i frekvensloven og teledirektivpakken til at træffe en afgørelse om at ændre normen for modtagekvaliteten i en situation, hvor den danske stat havde valgt at liberalisere markedet for landsdækkende radio inden for nyhedsformidling i 78 % af dækningsområdet, når GE84 uomtvistet er anvendt for DR.

Konkurrencedirektivet og TEUF artikel 106 forbyder medlemsstaterne at fordreje konkurrencen som følge af statslige foranstaltninger, der forhindrer lige konkurrencevilkår mellem forskellige økonomiske aktører, navnlig statsejede og private virksomheder, når der er truffet beslutning om liberalisering. Det er indlysende, at en dækning i højere kvalitet giver en betydelig konkurrencefordel for DR i forhold til Sky Radio, der har fået tildelt en frekvensinfrastruktur med en ringere kvalitet (høj interferens). Den erklærede politiske målsætning med den femte næsten landsdækkende radiokanal var at bryde DR's monopol, og det fremhæves i den politiske instruks, at kanalen skulle være kommercielt attraktiv og nå ud til så stor en del af befolkningen som muligt, anslået til ca. 78 %. Når Radio- og tv-nævnet begunstige DR ved at opretholde bedre modtageforhold og ved at tildele den 4. radiokanal til DR, blev det muligt for DR at styrke sin dominerende stilling på det danske marked på bekostning af private virksomheder som Sky Radio. TEUF art. 106 kræver ikke et egentligt misbrug af en dominerende stilling, men formoder et potentielt misbrug ved selve begunstigelsen. Denne formodning gælder særligt over for tidligere statslige monopoler og negativ behandling af nytilkomne på nye liberaliserede markeder.

Det følger af frekvenslovens § 4, stk. 1, at IT- og Telestyrelsen udsteder frekvenstilladelser. Bestemmelsen indeholder ingen beskrivelse af retsfaktum, og den må derfor suppleres med yderligere lovlige kriterier. Det kriterium, der ifølge Radio- og tv-

nævnet begrundede fravigelsen af GE84, som ellers helt konsekvent havde været brugt i Danmark, var ønsket om "en mere realistisk beskrivelse af dækningsområdet" alene i forhold til den femte radiokanal. Dette kriterium er ulovligt. Dette gælder dels i lyset af, at det ikke anvendtes og anvendes for DR, dels i lyset af, at frekvensloven ikke indeholder formålsbestemmelser, der angiver, at det er lovens formål at sikre en mere realistisk beskrivelse af dækningsområdet.

Det fremgår endvidere af såvel frekvenslovens §§ 32 og 33 som af rammedirektivets art. 8, at telemyndigheden skal bistå de mediepolitiske beslutningstagere i forbindelse med opfyldelse af pligten til at sikre lige konkurrencevilkår og bidrage til at sikre, at der på forskellige områder gennemføres en politik, der tilsigter at fremme såvel kulturel som sproglig mangfoldighed som mediepluralisme. Udover de grænser for og krav til forvaltningsretlige skøn, der følger af almindelige forvaltningsregler regler, herunder at forvaltningen skal være saglig og forsvarlig, kræves det endvidere ifølge den bagvedliggende teledirektivpakke, at skønnet skal udøves inden for det forhandlede frekvenspolitiske rammemandat, og således at det er muligt at kontrollere skønnet på et objektivt og transparent frekvenspolitisk grundlag. IT- og Telestyrelsen har udøvet et skøn, som ikke er baseret på det frekvenspolitiske rammemandat. Radio- og tv-nævnet har ikke godtgjort, at fravigelsen fra GE84 kunne begrundes i mediepolitiske hensyn til opnåelse af formål af fællesskabsretlig interesse, jf. præmis 125 i EU-domstolens dom af 31. januar 2008 i sag C-380/05 (Centro-dommen).

Der foreligger i sagen to restriktioner i EU-retlig forstand: En oplyst om begrænsningen i dækningsområdet til 78 %, der var accepteret af Sky Radio, og en uoplyst om, at der var anvendt en allokeringsmetode, der baserede sig på accept af flere forstyrrelser end anvendt af DR, og som reducerede det konkurrencedygtige dækningsområde til 53,8 % af befolkningen. En restriktion er kun lovlig, hvis den overholder kravene til, at der skal være et formål af almen interesse, der gør det nødvendigt at indføre en restriktion. Derudover skal de midler, der vælges, dels være egnede til at nå målet dels være så lidt indgribende som muligt (proportionalitetsprincippet) og sagligt begrundede. Det er medlemsstaten, dvs. Radio- og tv-nævnet, der har bevisbyrden for, at disse betingelser er opfyldt. Indskrænkningen i dækningsområdet til 53,8 % med samme beskyttelse mod forstyrrelser som gældende for Danmarks Radio og i en teknisk lyttekvalitet på samme niveau er ikke lovlig, idet prøvelseskriterierne for lovlige restriktioner ikke er opfyldt. Forøgede interferensforstyrrelser ved frekvenser inde-

bærer, at modtagekvaliteten forringes. Hvis sådanne frekvenser allokeres i forbindelse med et offentligt statsligt udbud af en radiospredningstilladelse til kommerciel radiovirksomhed som følge af en politisk beslutning om at konkurrencesætte et hidtidigt monopol for den statslige radiostation på visse nærmere definerede public service ydelser, indebærer det en forskelsbehandling og udgør dermed en restriktion i strid med TEUF artikel 56 eller konkurrencedirektivet, rammedirektivet og tilladelsesdirektivet.

Det bestrides som udokumenteret, at indskrænkningen i dækningsområdet for den femte radiokanal skyldes frekvensknaphed, og at den dermed er lovlig. Hertil kommer, at frekvensloven og teledirektivpakken stiller krav om objektivitet, transparens, ikke-diskrimination og forholdsmæssighed netop i situationer, hvor der foreligger frekvensknaphed. Disse krav er ufravigelige, og kravene er ikke opfyldt. Endelig kan frekvensknaphed ikke begrunde, at de nye kriterier ikke blev oplyst.

Den erklærede politiske målsætning med udbuddet af den femte radiokanal var at bryde DR's monopol, og det blev fremhævet i den politiske instruks, at kanalen skulle være kommercielt attraktiv og nå ud til så stor en del af befolkningen som muligt. Når en medlemsstat beslutter sig til at liberalisere et monopol, skal beslutningen implementeres korrekt i overensstemmelse med EF-Traktaten og teledirektivpakkens krav. Der gælder efter EF-Traktaten og teledirektivpakken det krav til udformningen af frekvensplanen for den femte radiokanal, at den kommercielle indehaver af koncessionen skal sættes i stand til at konkurrere med DR på lige fod (der skal skabes en "level playing field"). Modtagekvaliteten er en væsentlig konkurrenceparameter i den forbindelse. En medlemsstat har således i forbindelse med forberedelsen og gennemførelsen af et offentligt udbud af en sendetilladelse til kommerciel radiovirksomhed, der hviler på en politisk beslutning om at konkurrencesætte et hidtidigt monopol for den statslige operatør, en pligt til at allokere de fornødne frekvenser til den kommercielle radiovirksomhed, der modsvarer den konkurrerende monopolvirksomheds modtagekvalitet. Selv om landsretten måtte nå frem til, at IT- og Telestyrelsen lovligt kunne fravige GE84 og ITU-R BS 412 og dermed bruge en ændret norm for modtagekvalitet uden politisk beslutning, ville dette således alligevel være ulovligt, idet Sky Radio i strid med de EU-retlige krav herved ikke sættes i stand til at konkurrere med DR.

Det følger endvidere af Centro-dommen, at en tilladelseshaver til en radiospredningstilladelse har krav på at få tildelt frekvenser, der er egnede og tilstrækkelige til at opfylde formålet med og betingelserne i radiospredningstilladelsens (programtilladelsens) formål. Den frekvensinfrastruktur, som blev "solgt" på auktionen, gav ikke Sky Radio mulighed for – i det fulde udbudte dækningsområde på 78 % af befolkningen – at levere radiosignaler i samme tekniske kvalitet som DR. Den femte radiokanal blev solgt med en ringere frekvensinfrastruktur og dermed dårligere modtagekvalitet, end hvad der gjaldt for DR, som Sky Radio skulle konkurrere med inden for det udbudte dækningsområde. Radio- og tv-nævnet og dermed staten har således tilsidesat sine forpligtelser, idet der ikke er tildelt tilstrækkelige og egnede frekvenser til radiokanalen til opfyldelse af formålet med sendetilladelsen.

Allokeringen af frekvenser jf. frekvensloven § 4, stk. 1 og 2, i relation til det frekvenspolitiske rammemandat skal være objektiv, ikke-diskriminerende, transparent og proportional. Dette gælder for hele proceduren fra tidspunktet for påbegyndelsen af arbejdet med udarbejdelsen af frekvensplanen og frem til udstedelse af programtilladelsen inkl. frekvenstilladelsen, herunder ved udarbejdelsen af udbudsgrundlaget. Staten kan således ikke lovligt opretholde en bedre beskyttelse af dækningsområdet for DR, når staten frivilligt har bestemt at liberalisere området for landsdækkende nyhedsformidling, idet staten herved samtidig skal overholde forpligtelsen til at skabe lige konkurrencevilkår.

Det følger af grundlæggende forvaltningsretlige og udbudsretlige principper, herunder det EU-retlige transparenskrav, at udbudsgrundlaget (auktionsgrundlaget) skal være gennemsigtigt, at udbudsgrundlaget skal overholde en forpligtelse til at give en eksakt beskrivelse af salgsgenstanden samt indeholde alle oplysninger, der er fornødne for, at potentielt interesserede kan gøre sig bekendt med omfanget af de rettigheder og forpligtelser, der knytter sig hertil, og at byderne skal have mulighed for at vurdere og kontrollere de eventuelle skøn, der måtte være foretaget af udbyderen. Denne forpligtelse kan ikke opfyldes ved at henvise potentielt interesserede til at stille spørgsmål, i hvert fald ikke uden en konkret påvisning af, at en sådan fremgangsmåde er proportional og begrundet i forhold til de hensyn, der måtte begrunde den, jf. konkurrencedirektivet art. 2, stk. 4, og art. 4, nr. 2, rammedirektivet art. 3, stk. 3, og art. 9, stk. 1, og tilladelsesdirektivet art. 5 og art. 7, stk. 3. Herudover gælder naturligvis de tilsvarende almindelige udbudsretlige principper om objektivitet, transparens,

ikke-diskrimination og proportionalitet som anvendt på nationale retsforhold alene. Udbudsgrundlaget i sagen opfyldte ikke kravene til gennemsigtighed, og allokeringen af frekvenser til den femte radiokanal skete ikke i overensstemmelse med kravene om objektivitet, ikke-diskrimination, transparens og proportionalitet. Det bemærkes i den forbindelse, at IT- og Telestyrelsen har overtrådt ligebehandlingsprincippet ved den 7. februar 2003 at sende et dækningskort til SBS og ved den 14. maj 2003 at besvare et spørgsmål fra samme om de anvendte beregningsforudsætninger uden at stille disse informationer til rådighed for de øvrige bydere.

Staten er forpligtet til at oplyse og belyse, at det til brug ved allokeringen af radiofrekvenser til Sky Radio til udnyttelse af sendetilladelsen og beregningen af dennes dækningsområde var besluttet at fravige kriterierne i GE84 og ITU-R BS.412, som blev anvendt for DR, og hvilken konsekvens dette havde for modtagekvaliteten i det udbudte dækningsområde. Det havde været meget enkelt at give den relevante oplysning, f.eks. ved at udfærdige to dækningskort – det ene udvisende det internationalt koordinerede dækningsområde efter GE84 og det andet udvisende dækningsområdet, i henhold til Radio- og tv-nævnets justerede beregningsparametre.

Da en kommerciel kanal skal leve af reklameindtægter, er lyttertallet det vigtigste. Det gælder både statiske lyttere (i hjemmet og på arbejdspladsen) og de dynamiske lyttere (i bilerne, og blandt de gående og cyklende lyttere), hvorfor fysisk og demografisk dårligere dækningsforhold i forhold til de statslige kanaler skader ikke mindst konkurrencen, men også hele finansieringsforholdet og dermed den kommercielle konkurrents overlevelse. Dækningsområdet har således afgørende betydning for udbydernes mulighed for at vurdere salgsgenstanden, og staten er dermed forpligtet til at skabe lige tekniske konkurrencevilkår for den kommercielle og de statslige kanaler. Eventuelle forskelle skal derfor i hvert fald oplyses klart på forhånd, således at de potentielt interesserede kan vurdere betydning af forskellen (gennemsigtighed). Dette følger af såvel EU-reglerne som almindelig dansk forvaltningsret og de udbudsretlige principper.

De begåede sagsbehandlingsfejl og den manglende hjemmel for ændringen af beregningsgrundlaget for den befolkningsmæssige dækning af den femte radiokanal er udtryk for en ansvarspådragende adfærd fra Radio- og tv-nævnets eller IT- og Telestyrelsens side. Nævnet hæfter under de foreliggende omstændigheder for enhver fejl

begået af en statslig myndighed i forbindelse med udbuddet. Der foreligger en værnet interesse, idet nævnet har gennemført et udbud, som ikke har været gennemført i overensstemmelse med gældende regler. Der foreligger ligeledes årsagssammenhæng mellem den ansvarspådragende handling/undladelse og den indtrådte skade, idet Sky Radio's tab er en direkte følge af de ovennævnte sagsbehandlingsfejl og den manglende hjemmel til at ændre beregningsgrundlaget for den befolkningsmæssige dækning. Endelig foreligger der adækvans, idet det generelt og objektivt var påregneligt for Radio- og tv-nævnet, at Sky Radio ville blive påført et tab, når den befolkningsmæssige dækning alene var på 53,8 % mod 78 % som angivet i udbudsgrundlagt.

Radio- og tv-nævnet har supplerende gjort gældende:

Sky Radios anbringende om, at beregningsforudsætningerne for den teoretisk beregnede befolkningsmæssige dækning burde have været oplyst, eller at de skulle savne hjemmel, har ikke noget retligt grundlag. Der findes ingen regler eller for den sags skyld kutymen, hverken internationale eller nationale, som normerer beregningsforudsætningerne for den teoretisk beregnede befolkningsmæssige dækning. Det var således overladt til IT- og Telestyrelsens skøn at fastsætte de nærmere beregningsforudsætninger. Sky Radio har da også forsømt at redegøre for, hvorledes IT- og Telestyrelsens fastsættelse af beregningsforudsætningerne skulle være i strid med legalitetsprincippet.

Sky Radio gør gældende, at selskabet afgav bud ud fra en kendelig forudsætning om, at den teoretisk beregnede befolkningsmæssige dækning var foretaget på grundlag af beregningsforudsætningerne i GE84. Dette rummer en påfaldende selvmodsigelse, al den stund Sky Radio ifølge selskabets egne oplysninger i ankestævningen ikke på tidspunktet for afgivelsen af budet var eller havde gjort sig bekendt med beregningsforudsætningerne i GE84, som nu påberåbes som de relevante. Under alle omstændigheder ville en sådan forudsætning – om den måtte have været til stede på tidspunktet for afgivelsen af budet – ikke have været berettiget endsiige retsbeskyttet. Udbudsmaterialet gav ingen støtte for en sådan forudsætning, og som nævnt regulerer GE84 international frekvensplanlægning og international frekvensbeskyttelse, men ikke de nationale myndigheders beregning af teoretisk befolkningsmæssig dækning.

Sky Radios angivelige forventning om, at de tildelte frekvenser ville være af "DR-kvalitet" kan ikke føre til, at Sky Radio skal frigøres fra betalingsforpligtelsen, allerede fordi "DR-kvalitet" – som fastslået af byretten – hverken er et veldefineret eller et almindeligt anerkendt begreb. Udbudsmaterialet gav i øvrigt heller ikke noget grundlag for Sky Radios angivelige forventning.

I tilknytning dertil bemærkes, at der ikke foreligger nogen usaglig forskelsbehandling imellem Sky Radio og DR. FM1-4 og den femte FM-radiokanal er ikke sammenlignelige, al den stund at FM1-4 er planlagt som landsdækkende kanaler, medens den femte FM-radiokanal, hvad der stedse har været alle bekendt, ikke er planlagt som en fuldt landsdækkende kanal. Derfor er der i sagens natur allokeret mere omfattende frekvenser til FM1-4, men de frekvenser, der er allokeret til den femte FM-radiokanal, er i øvrigt af samme beskaffenhed eller "kvalitet", som de frekvenser, der er allokeret til FM1-4, og de beskyttes imod forstyrrelser efter samme normer.

Teoretisk beregnet befolkningsmæssig dækning har ikke været et parameter for planlægningen af FM1-4, der som nævnt i modsætning til den femte FM-radiokanal er planlagt som landsdækkende kanaler. Beregninger foretaget af IT- og Telestyrelsen viser imidlertid, at DR P1, der er almindeligt anerkendt som værende landsdækkende, alene ville have en teoretisk beregnet befolkningsmæssig dækning på 92 %, hvis de af Sky Radio hævdede beregningsforudsætninger anvendes. Eksempelvis skulle en væsentlig del af Midtjylland og væsentlige dele af Lolland samt Falster ikke være dækket af P1, hvilket ubestridt faktisk er tilfældet. P1 har derimod en teoretisk beregnet befolkningsmæssig dækning på 100 % svarende til dens almindeligt anerkendte faktiske dækning, hvis de af IT- og Telestyrelsen anvendte beregningsprincipper lægges til grund. Hvad der end måtte lægges i det af Sky Radio hævdede begreb "DR-kvalitet", er der altså ikke grundlag for den antagelse, at frekvenserne, der er allokeret til den femte FM-radiokanal – når man ser bort fra de uomgængelige følger af, at FM1-4 er planlagt som landsdækkende kanaler, medens den femte FM-radiokanal ikke er planlagt som en landsdækkende kanal – skulle være "dårligere" end frekvenserne, der er allokeret til FM1-4. Hertil kommer, at Sky Radio forud for auktionen havde adgang til at stille spørgsmål om udbudsmaterialet.

Sagens senere forløb viser, at oplysning om beregningsforudsætningerne ikke ville have haft betydning for Sky Radio's afgivelse af bud på auktionen. Sky Radio reage-

rede i ingen af tilfældene, da man i 2004 flere gange blev oplyst om beregningsforudsætningerne. Forløbet dokumenterer således, at de indsigelser imod beregningsforudsætningerne, som Sky Radio sidenhen har rejst, beror på efterrationaliseringer, som Sky Radio har foretaget i bestræbelserne på at overvælte de økonomiske konsekvenser af, at de kommercielle vurderinger, Sky Radio's bud var baseret på, viste sig ikke at holde stik.

Det bestrides, at der i øvrigt skulle foreligge omstændigheder vedrørende Sky Radios budgivning, som kan føre til, at Sky Radio er blevet frigjort fra sin betalingsforpligtelse. Den omstændighed, at IT- og Telestyrelsens besvarelse af 14. maj 2003 af et spørgsmål fra SBS om, "Hvad er niveauet for P5/P6 dækningen - er det 54 dBµV eller andet ??", ikke blev offentliggjort på Mediesekretariatets hjemmeside, kan således ikke føre til, at Sky Radio er blevet frigjort fra sin betalingsforpligtelse. De faktiske omstændigheder viser, at fejlen har været uden betydning. For det første bød SBS på auktionen 53 mio. kr. om året, dvs. 1 mio. kr. mindre end Sky Radio. SBS var således på grund af eller på trods af de oplysninger om beregningsforudsætninger, som IT- og Telestyrelsen gav i svaret til SBS – alt efter hvordan man måtte anskue beregningsforudsætningerne – villig til at betale næsten lige så meget for den femte FM-radiokanal, som Sky Radio. For det andet fik Sky Radio tilsvarende oplysninger senest med nævnets skrivelse af 19. januar 2004 og flere gange derefter, uden at Sky Radio reagerede på oplysningerne. Det vil derfor være ubetænkeligt at lægge til grund, at Sky Radio, selv med kendskab til IT- og Telestyrelsens besvarelse af SBS' spørgsmål, ville have afgivet bud, herunder det vindende bud, som sket.

Nævnet bestrider ikke, at det forhold, at en knap ressource som frekvenser (og dermed også programtilladelser) udbydes via auktion, og at der dermed ikke frit kan udstedes tilladelser, udgør en restriktion i TEUF artikel 56's forstand. En restriktion er imidlertid lovlig, hvis den er begrundet i almene hensyn, herunder hensynet til en effektiv frekvensanvendelse, og er egnet til og ikke går videre end nødvendigt for at varetage dette formål. Navnlig på det audiovisuelle område har medlemsstaterne vide beføjelser i den henseende, jf. herved artikel 1, stk. 3, i rammedirektivet. I tilfælde som det foreliggende, hvor der er tale om en ubestrideligt knap ressource i form af frekvenser, er restriktionen i sagens natur uomgængelig.

Tildelingen af programtilladelsen til den femte FM-radiokanal med tilhørende frekvenstilladelse og allokeringen af de dertil knyttede frekvenser er sket på objektive, transparente, ikke-diskriminerende og forholdsmæssigt afpassede vilkår. I udbudsmaterialet var der ikke udeladt oplysninger af betydning for budgivningen, og udbudsmaterialet indeholdt heller ikke forkerte oplysninger af betydning for budgivningen. Af udbudsmaterialet fremgik, at den femte FM-radiokanal havde en teoretisk beregnet befolkningsmæssig dækning på 78 %, og udbudsmaterialet indeholdt udkast til frekvenstilladelse med oversigt over de 24 sendere eller anslåede sendepositioner, som der var adgang til at sende fra med angivelse af frekvens, tilladt sendeeffekt, rettingsdiagram og antennehøjde. IT- og Telestyrelsen udstedte efter auktionen en frekvenstilladelse til Sky Radio. Tilladelsen, der med de tilpasninger, som Sky Radio selv havde ansøgt om, var i overensstemmelse med udkastet, blev udstedt med hjemmel i frekvensloven og i henhold til den da foreliggende frekvensplan. Den danske frekvensplan var, som den også er nu, indeholdt i bekendtgørelse om fastlæggelse af rammerne for anvendelse og indbyrdes prioritering af de samlede radiofrekvensressourcer. Bekendtgørelsen ændres med jævne mellemrum, ofte flere gange om året. Dengang som nu gennemføres en offentlig høring om udkastet til bekendtgørelse.

Sky Radio's øvrige EU-retlige indsigelser bygger på den antagelse, at den femte FM-radiokanal ikke havde en teoretisk beregnet befolkningsmæssig dækning på 78 %. Sky Radio har imidlertid ikke godtgjort, at de frekvenser, som blev stillet til rådighed for Sky Radio, ikke gav den teoretisk beregnede befolkningsmæssige dækning, nemlig 78 %, som blev stillet Sky Radio i udsigt ved auktionen. I tilknytning dertil bemærkes, at beregningen af teoretisk befolkningsmæssig dækning ikke er undergivet nogen specifikke EU-regler. Allerede af den grund kan Sky Radio's øvrige EU-retlige indsigelser ikke føre til, at Sky Radio er blevet frigjort fra sin betalingsforpligtelse.

Nævnet bestrider i tilknytning dertil, at valget af beregningsforudsætninger for den teoretisk beregnede befolkningsmæssige dækning skulle udgøre en "restriktion" i TEUF artikel 56's forstand. Valget af beregningsforudsætninger har i sagens natur ingen indflydelse på de tildelte frekvensers faktiske dækningsområde. Det faktiske dækningsområde er det samme, uanset hvilke beregningsforudsætninger man måtte lægge til grund for den teoretisk beregnede befolkningsmæssige dækning.

Af de af Sky Radio påberåbte EU-regler kan endvidere ikke udledes noget krav om, at der af de tilgængelige og meget begrænsede frekvensressourcer skulle have været allokeret yderligere eller andre frekvenser – med en højere teoretisk befolkningsmæssig dækning som følge. Sky Radio har heller ikke gjort gældende, at den omstændighed, at den femte FM-radiokanal ikke blev udbudt som en landsdækkende kanal, men som en kanal med en teoretisk beregnet befolkningsmæssig dækning på 78 %, skulle udgøre en restriktion i strid med TEUF artikel 56.

Det er oplagt, at de frekvenser, som var allokeret til programtilladelsen, muliggjorde en udnyttelse af programtilladelsen. Det er en kendsgerning, at Sky Radio og sidenhen TV2 Radio A/S faktisk kunne udøve programvirksomhed, og at der fortsat udøves programvirksomhed på grundlag af de allokerede frekvenser. Fra det forhold, at Sky Radio's forventninger til indtjeningen viste sig alt for optimistiske, kan ikke sluttes, at de allokerede frekvenser ikke muliggjorde en udnyttelse af programtilladelsen. Det skal i den forbindelse understreges, at de til den femte FM-radiokanal allokerede frekvenser er af samme beskaffenhed, som DR's frekvenser. Der er som nævnt ikke grundlag for den antagelse, at frekvenserne, der er allokeret til den femte FM-radiokanal skulle være "dårligere" end frekvenserne, der er allokeret til FM1-4.

Endelig bestrides det, at tilrettelæggelsen og gennemførelsen af auktionen over den femte FM-radiokanal var strid med TEUF artikel 102 sammenholdt med artikel 106. Udover det forhold, at de udbudte frekvenser altså var af samme "kvalitet", som de frekvenser, DR er tildelt til brug for sine public service-opgaver, bemærkes, at DR var afskåret fra at byde på den femte og sjette FM-radiokanal, jf. § 1, stk. 3, i bekendtgørelse nr. 168 af 17. marts 2003 om Radio- og tv-nævnets udbud af den femte og sjette FM-radiokanal.

Selvom Sky Radio måtte blive frifundet for nævnets betalingspåstand, kan der ikke derfra sluttes, at Sky Radio har krav på betaling af noget beløb fra nævnet. Sky Radio's betalingspåstand dækker da også over et erstatningskrav, der ifølge Sky Radio er opgjort efter principperne for erstatning for negativ kontraktinteresse. Hvad enten sagen skal afgøres på et offentligretligt grundlag eller på grundlag af obligationsretlige principper, forudsætter et erstatningsansvar for nævnet, at Sky Radio godtgør, at nævnet har udvist en ansvarspådragende adfærd, hvilket ikke er sket. Selvom der måtte foreligge forhold, som kan begrunde, at Sky Radio blev frigjort fra sin beta-

lingsforpligtelse, kan sådanne forhold ikke uden videre tilregnes nævnet som uagtsomme og dermed ansvarspådragende. Hverken efter forvaltningsretten, EU-retten eller obligationsretten gælder der et objektivt erstatningsansvar.

For det tilfælde, at landsretten måtte finde, at nævnet har udvist en ansvarspådragende adfærd, bestrides det, at Sky Radio skulle kunne kræve fuld erstatning for koncessionsafgifterne afholdt for perioden indtil Sky Radios tilbagelevering af programtilladelsen pr. 15. november 2005. For den nævnte periode kan der højst ydes erstatning for en forholdsmæssig del af koncessionsafgifterne. For så vidt angår de øvrige poster, som Sky Radio kræver erstatning for, bestrides det, at der foreligger den fornødne kausalitet og adækvans, og at der dermed skulle være grundlag for at yde erstatning for de afholdte udgifter i fuldt omfang. En mindre teoretisk beregnet befolkningsmæssig dækning kan ikke forårsage et tab i den størrelsesorden, som Sky Radio hævder, og et tab i den størrelsesorden er i al fald ikke en adækvat følge af en mindre teoretisk beregnet befolkningsmæssig dækning. Sky Radio's erstatningsopgørelse indeholder tre poster, som under ingen omstændigheder er erstatningsberettigende. Det drejer sig om advokatomkostninger afholdt før ophævelsen angående spørgsmålet om "dækning", visse omkostninger til Broadcast Service Danmark A/S, og løn mv. til direktør Kasper Krüger efter det tidspunkt, hvortil opsigelse kunne være sket.

Landsrettens begrundelse og resultat

Den aftale, der i 1984 i Geneve blev indgået om brug af FM-frekvenser (GE84), regulerer ikke fremgangsmåden ved foretagelse af dækningsberegninger for radiokanaler i de deltagende lande. Det forhold, at IT- og Telestyrelsen i forbindelse med dækningsberegningen for den femte næsten landsdækkende FM-radiokanal anvendte andre beregningskriterier end dem, der er anvendt ved den ved GE84 aftalte plan for frekvensfordelingen landene imellem, og som ifølge aftalen skal anvendes ved senere ændringer af planen, indebærer derfor ikke en fravigelse af aftalen.

På udbudstidspunktet fandtes der i Danmark fire landsdækkende FM-kanaler. Udbuddet af den femte FM-kanal skete efter længere tids undersøgelser og overvejelser om de frekvensmæssige muligheder for etablering af en sådan næsten landsdækkende kanal. Udbuddet var det første af sin art, og det var første gang, der blev foretaget beregninger af den teoretiske befolkningsmæssige dækning.

Det er ikke godtgjort, at IT- og Telestyrelsen ved beregningen af den teoretiske befolkningsmæssige dækning for den femte radiokanal til 78 % anvendte en fagligt uforsvarlig fremgangsmåde, eller at resultatet var misvisende i forhold til den faktiske dækning. Landsretten finder endvidere ingen holdepunkter for, at IT- og Telestyrelsen ved dækningsberegningen skulle have handlet uden for det frekvenspolitiske rammemandat og dermed uden for sin kompetence, eller at beregningen skulle savne hjemmel.

Landsretten finder heller ikke, at gennemførelsen af udbuddet af radiokanalen og allokeringen af de dertil knyttede frekvenser ikke opfyldte EU-rettens krav om en objektiv, transparent, ikke-diskriminerende og forholdsmæssigt afpasset procedure eller i øvrigt var behæftet med forvaltningsretlige mangler. Landsretten har herved lagt vægt på, at der i auktionsmaterialet blev givet oplysning om den beregnede teoretiske befolkningsmæssige dækning, ligesom udbudsmateriale indeholdt et udkast til frekvenstilladelse, oversigt over sendefrekvenser og oversigt over kommuner, som kunne anses for fuldt dækket af den femte FM-kanal, ligesom der var adgang til at stille spørgsmål. Det forhold, at IT- og Telestyrelsens svar af 14. maj 2003 vedrørende dækning ikke blev gjort tilgængeligt på Radio- og tv-nævnets hjemmeside i lighed med øvrig information til de bydende, kan ikke føre til et andet resultat.

Sky Radio har ikke iværksat konkrete undersøgelser af kanalens dækning eller kvaliteten heraf. Landsretten finder det heller ikke efter den øvrige bevisførelse godtgjort, at dækningen for dele af den ifølge beregningen dækkede befolkningsgruppe var af en kvalitet, der forringede kanalens konkurrenceevne, eller at frekvenstilldelingen i øvrigt var til hinder for en effektiv udnyttelse af den meddelte programtilladelse.

Herefter og af de af byretten i øvrigt anførte grunde stadfæster landsretten dommen.

Sagens samlede værdi er ca. 457 mio. kr. Sagens omkostninger i en sag om så store værdier skal fastsættes skønsmæssigt efter en vurdering af, hvad der kan anses for rimeligt, også under hensyn til sagens omfang og karakter. Der skal endvidere tages hensyn til både arbejdets omfang og det ansvar, der er forbundet med sagens førelse.

Sagens forberedelse for landsretten har været særdeles omfattende og har omfattet en mundtlig forhandling af to retsdages varighed vedrørende spørgsmålet om præjudiciel forelæggelse for EU-domstolen. Hovedforhandlingen for landsretten har været syv retsdage.

På denne baggrund fastsætter landsretten sagsomkostningerne til Radio- og tv-nævnet for landsretten til 2 mio. kr. Beløbet angår udgifter inkl. moms til advokatbi-stand.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Byrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for landsretten skal Sky Radio A/S betale 2 mio. kr. til Radio- og tv-nævnet.

Det idømte betales inden 14 dage efter denne doms afsigelse.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

(Sign.)

— — —

Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsret, den

Peter Jansen
Sektionsleder

- 2 MRS. 2012